

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Računovodstvo za gospodarstvo

ANALIZA PODJETJA X Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI

Mentorica: dr. Erna Štefe, univ. dipl. ekon.
Lektorica: Ana Peklenik, prof. slov.

Kandidatka: Anica Trnovec

Kranj, julij 2018

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici dr. Erni Štefe za strokovno pomoč, vodenje in usmerjanje ob izdelavi diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi lektorici Ani Peklenik, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Zahvaliti se želim tudi možu Francu ter hčerkama Heleni in Mateji za podporo in pomoč v času mojega študija.

IZJAVA

»Študentka Anica Trnovec izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Erne Štefe.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Cilj vsakega podjetja je s pravilno vodeno politiko poslovanja doseči maksimalne poslovne učinke. Poslovodstvo za svoje poslovne odločitve potrebuje vrsto kvalitetnih informacij, ki jih pridobi iz različnih virov. Eden teh so tudi računovodski izkazi, na podlagi katerih pridobimo podatke o preteklem poslovanju podjetja. Z različnimi metodami analiziranja teh podatkov lahko ustvarimo čim stvarnejšo sliko poslovanja podjetja. Tako pridobljene informacije olajšajo sprejemanje odločitev vsem, ki presojujejo o razvojni politiki podjetja.

V diplomski nalogi smo z metodo analize z računovodskimi kazalniki analizirali poslovanje podjetja X v obdobju od leta 2011 do leta 2015. Osnova za izračune so bili javno objavljeni podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida izbranega podjetja.

Naloga je razdeljena na dva dela. V prvem, teoretičnem delu, smo predstavili računovodske izkaze in računovodske kazalnike. V drugem, praktičnem delu, smo predstavili podjetje X in s pomočjo izračunanih kazalnikov analizirali njegovo poslovanje.

Najpomembnejše ugotovitve so, da je podjetje sicer nekoliko bolj zadolženo, kot pa ima lastnih virov financiranja, vendar ima med dolgovi večji delež dolgoročnih virov financiranja. Poleg tega iz leta v leto delež dolgov pada, medtem ko delež lastnih virov narašča. Podjetje je vsa leta poslovalo z dobičkom, ki ga je namenjalo za svoj razvoj, iz česar sklepamo, da se je uspešno prilagodilo zaostrenim razmeram na trgu.

KLJUČNE BESEDE

- Računovodski izkazi
- Računovodski kazalniki
- Računovodsko analiziranje

ABSTRACT

The goal of each company is to achieve the best business efficiency obtained with the properly guided managing policy. The right managing decisions can be made based on the information obtained from different sources. Financial statements are one of the main sources to get the insight into the company's business. Different approaches of data analyses are needed for the proper evaluation and based on the results, management can make critical decisions effecting company's politics.

In my thesis, the managing for company X was determined, using method of analysis with the help of financial indicators from years 2011 and 2015. Publicly accessible data from the balance sheet state and profit and loss account, were basis for the calculations.

This work is divided into two parts. In the first, theoretical part, financial statements and accounting indicators are presented. In the second, practical part, the company's X managing is presented.

The data analyses showed that company has more debt compared to their own resources; however, it has a mayor part of long term financing. The positive site is the decrease of the depths over the years and the increase of the percentage of their own resources. The company s profit is intended for the company s development. Therefore, it can be concluded that company X adjusted to harsh business market successfully.

KEYWORDS

- Financial statements
- Accounting indicators
- Financial analysis

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema.....	1
1.2	Cilji naloge	1
1.3	Predstavitev okolja	1
1.4	Predpostavke in omejitve	2
1.5	Metode dela	2
2	ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	2
2.1	Oprelitev analize poslovanja.....	2
2.2	Računovodski izkazi.....	5
2.2.1	Bilanca stanja.....	6
2.2.2	Izkaz poslovnega izida	7
2.2.3	Izkaz denarnih tokov	8
2.2.4	Izkaz gibanja kapitala.....	9
2.2.5	Metode analiziranja računovodskih izkazov.....	10
3	ANALIZA POSLOVANJA Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI	11
3.1	Oprelitev računovodskih kazalnikov	11
3.2	Vrste kazalnikov	12
3.2.1	Temeljni kazalniki financiranja.....	13
3.2.2	Temeljni kazalniki investiranja	15
3.2.3	Temeljni kazalniki vodoravne finančne sestave	16
3.2.4	Temeljni kazalniki obračanja	18
3.2.5	Temeljni kazalniki gospodarnosti.....	20
3.2.6	Temeljni kazalniki donosnosti.....	22
3.2.7	Temeljni kazalniki dodane vrednosti.....	24
3.2.8	Temeljni kazalniki denarnega izida.....	25
4	ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA X Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI ..	26
4.1	Predstavitev podjetja X.....	26
4.2	Analiza s kazalniki stanja financiranja	26
4.3	Analiza s kazalniki stanja investiranja.....	29
4.4	Analiza s kazalniki vodoravne finančne sestave	30
4.5	Analiza s kazalniki obračanja	32
4.6	Analiza s kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti.....	34
5	ZAKLJUČEK	36
	LITERATURA IN VIRI	39
	PRILOGI	40

KAZALO SLIK

Slika 1: Letno poročilo	5
Slika 2: Shema bilance stanja	7
Slika 3: Shema izkaza poslovnega izida	8
Slika 4: Shema izkaza denarnih tokov	9
Slika 5: Shema izkaza gibanja kapitala	10
Slika 6: Temeljni kazalniki financiranja	14
Slika 7: Temeljni kazalniki investiranja	15
Slika 8: Temeljni kazalniki vodoravne finančne sestave	17
Slika 9: Temeljni kazalniki obračanja	19
Slika 10: Temeljni kazalniki gospodarnosti	21
Slika 11: Temeljni kazalniki donosnosti	23
Slika 12: Temeljni kazalniki dodane vrednosti	24
Slika 13: Temeljni kazalniki denarnega izida	25
Slika 14: Stopnja lastniškosti in dolžniškosti financiranja	28
Slika 15: Stopnja dolgoročnosti in kratkoročnosti financiranja	29
Slika 16: Primerjava koeficientov dolgoročne, pospešene in kratkoročne pokritosti obveznosti	32
Slika 17: Primerjava čistega dobička in ROE po letih	35

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kazalniki stanja financiranja	27
Tabela 2: Kazalniki stanja investitorja	29
Tabela 3: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja	31
Tabela 4: Kazalniki obračanja	33
Tabela 5: Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti	34

KRATICE IN AKRONIMI

PSR:	Pravila skrbnega računovodenja
SRS:	Slovenski računovodski standard
ZGO-1:	Zakon o gospodarskih družbah

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

Podjetje v tržno usmerjenem gospodarstvu mora imeti za svoj obstoj, razvoj in rast postavljene jasne, realne in dosegljive cilje. Ostra konkurenca na trgu ga sili, da se hitro odzove na vsako priložnost, ki se mu ponudi, pri tem pa uspešno obvladuje tudi vsa tveganja, ki nastajajo na trgu. Poleg konkurence na trgu in želja kupcev je treba nenehno spremljati tudi spremembe v zakonodaji, družbeno-politične razmere v družbi in sprejemati odločitve, ki omogočajo rast podjetja. Poleg tega je treba sproti spremljati poslovanja podjetja, ne samo z namenom ugotavljanja dejanskega stanja poslovanja, pač pa tudi zaradi lažjega odločanja v prihodnosti.

Za doseganje in preseganje zastavljenih ciljev si poslovodstvo nenehno zastavlja vprašanje, kaj spremeniti v poslovanju, kje so bile narejene napake v preteklosti, kako uspešno poslovati naprej. Enega izmed odgovorov lahko dobimo z uspešno analizo poslovanja oziroma z analizo računovodskih izkazov, ki ne predstavlja samo spoznavanja poslovanja podjetja v preteklosti, pač pa služi za izboljšanje ekonomske uspešnosti poslovanja podjetja v prihodnosti. V praksi je zelo razširjena analiza poslovanja s pomočjo računovodskih kazalnikov, ki jo bomo uporabili v diplomski nalogi za podjetje X. Z navedeno analizo dobimo vrednosti, ki so primerljive v času in prostoru, z dobro interpretacijo rezultatov pa na pregleden in enostaven način informiramo uporabnike, ki jih zanima uspešnost poslovanja podjetja.

1.2 CILJI NALOGE

Cilj diplomske naloge je na podlagi rezultatov analize poslovanja z računovodskimi kazalniki ugotoviti morebitne slabosti v poslovanju podjetja ter predlagati ukrepe za izboljšanje. Množico podatkov želimo pretvoriti v poročilo z razumljivo in uporabno vrednostjo ter na primeru izbranega podjetja X analizirati poslovanje z računovodskimi kazalniki v obdobju 2011–2015. Želimo predstaviti vlogo in pomen računovodskih izkazov ter njihov vpliv na oblikovanje poslovnih odločitev. Cilj analize je tudi ugotoviti, kako je podjetje v omenjenem obdobju poslovalo.

1.3 PREDSTAVITEV OKOLJA

Diplomsko delo se nanaša na poslovanje neimenovanega podjetja X v gradbeni dejavnosti. Leta 1998 je bilo vpisano v sodni register kot delniška družba. V preteklih letih so bile glavne dejavnosti podjetja gradnja, obnova in vzdrževanje cest, v zadnjih letih pa zaradi zaostrenih razmer na trgu širi svojo dejavnost na vsa

področja gradenj. Po številu zaposlenih, čistem prihodku od prodaje in povprečni vrednosti aktive sodi med makro družbe.

1.4 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

Kot teoretična izhodišča za pripravo diplomske naloge smo uporabili informacije iz strokovne literature in virov ter pridobljeno znanje v času študija, podatke za praktični del diplomske naloge – analizo poslovanja – pa smo pridobili iz računovodskih izkazov podjetja X v obdobju od leta 2011 do 2015. Podatki, ki so navedeni v diplomski nalogi, so dostopni na spletnih straneh Agencije RS za javnopravne evidence in storitve – AJ PES. Predpostavljamo, da so ti podatki resničen in pošten prikaz poslovanja podjetja. Ker smo omejeni samo na javno objavljene podatke in do ostalih informacij, ki vplivajo na analizo poslovanja, nimamo dostopa, so tudi naši zaključki omejeni.

1.5 METODE DELA

V teoretičnem delu diplomske naloge smo uporabili opisno metodo, ki temelji na proučevanju strokovne literature. S pomočjo znanja, pridobljenega med študijem, smo z metodo združevanja med seboj povezali stališča in spoznanja različnih avtorjev iz uporabljene strokovne literature.

V praktičnem delu smo uporabili analitično metodo, ko smo izračunane vrednosti kazalnikov podrobno razčlenili in proučili. S primerjalno metodo pa smo izračunane vrednosti kazalnikov primerjali v določenem časovnem obdobju in jih interpretirali.

2 ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

2.1 OPREDELITEV ANALIZE POSLOVANJA

Človek že od pradavnine zaradi omejene količine dobrin z njimi gospodari. V sodobni potrošniški družbi se procesi gospodarjenja odvijajo na vseh področjih, predvsem pa v organizacijah, ki upravljajo določen proces. Vendar pri teh procesih nikoli ne gre za absolutno ekonomsko racionalnost. Zato lahko trdimo, da obstaja stalna potreba po prizadevanjih za izboljševanje gospodarske učinkovitosti, da s čim manjšimi sredstvi ustvarimo čim višji donos (Pučko, 2005, str. 2).

Razvila se je vrsta znanstvenih disciplin, ki se ukvarjajo z odgovori na vprašanje, kako izboljšati poslovanje in doseči čim boljšo ekonomsko racionalnost. Mednje sodijo upravljalo računovodstvo, poslovanje celovite kakovosti, analiza na osnovi

usmernikov, kontroling, prenova poslovnih procesov in analiza poslovanja. Ravno analiza poslovanja se je prva začela sistematično ukvarjati s proučevanjem možnosti za izboljšanje uspešnosti poslovanja v organizacijah (Pučko, 2005, str. 3).

Beseda analiza izvira iz grškega izraza »analysis« in pomeni členitev neke celote na sestavne dele. Z razvojem znanosti pa je ta pojem dobil širši pomen in lahko pomeni pojasnjevanje, presojanje, ocenjevanje, ugotavljanje, raziskovanje in ima še vrsto drugih pomenov. Razlikovati pa moramo med pojmom analiza in analiziranje. Analiza ima več pomenov, in sicer pogosto predstavlja rezultat procesa analiziranja, lahko pomeni znanstveno disciplino, ki se ukvarja z razvojem metod in orodij za analiziranje in pojasnjevanje rezultatov. Analiziranje pa opredelimo kot proces spoznavanja določenega pojava, njegovega proučevanja, členitev pojava na dele z namenom ugotovitve, kako posamezni deli tega pojava vplivajo na doseganje ciljev (Bergant, 2010, str. 28).

Analizo poslovanja konkretnega podjetja vedno opravimo z določenim namenom. Poznamo ekonomski, organizacijski in uporabniški namen analize poslovanja. Kadar izvajamo analizo poslovanja, ker želimo izboljšati ekonomsko uspešnost podjetja, govorimo o ekonomskem namenu, ki pa ga ni mogoče doseči brez poglobljene organizacije. Zato pravimo, da je namen analize poslovanja opredeljen tudi z organizacijskega vidika. Kadar pa analiza nastaja na zahtevo določenega uporabnika, govorimo o uporabniškem namenu. Uporabniki so lahko različni: vodstvo podjetja, lastniki podjetja, dobavitelji, kupci, finančne ustanove in drugi (Štefe, 2014, str. 4).

Sestavine, ki so značilne za analizo poslovanja, so (Štefe, 2014, str. 5):

- proces,
- predmet analize poslovanja,
- cilj analize,
- namen analize,
- metode.

Tako pri analiziranju zbiramo potrebne podatke o poslovnih dogodkih, jih primerjamo z načrtovanimi, ugotavljamo morebitna odstopanja, iščemo vzroke zanje ter skušamo poiskati optimalno rešitev za učinkovito in uspešno poslovanje.

Analiza poslovanja po svoji osnovi opredelitvi ni več homogena znanstvena disciplina, ampak ima interdisciplinarni značaj. Različne vrste analiziranja so med seboj tesno povezane zaradi uporabe enakih ali podobnih analitičnih orodij in metod za različne namene. V okviru celotne analize lahko govorimo o računovodskem, finančnem, tržnem, kadrovskem analiziranju in še o vrsti drugih analiziranja, ki potekajo na področju poslovanja družbe. Za računovodsko analiziranje je značilno,

da temelji na računovodskih podatkih in gre v bistvu za analizo računovodskih izkazov (Bergant, 2010, str. 90–93).

Vsako podjetje v času svojega delovanja beleži poslovne dogodke zaradi zakonskih določil, pa tudi z namenom pridobiti podatke o stanju in gibanju ekonomskih kategorij. Ti podatki so zbrani v knjigovodskih listinah, poslovnih knjigah, računovodskih izkazih in drugih listinah v računovodstvu. Predstavljajo pomemben vir informacij za analizo poslovanja. Kadar gre za analizo teh podatkov, govorimo o računovodskem analiziranju. Poudariti pa je treba, da nikoli ne smemo pozabiti tudi na kvalitetno besedno interpretacijo rezultatov, ki je razumljiva širšemu krogu uporabnikov (Šuštar, 2009, str. 18).

Pravila skrbnega računovodenja (v nadaljevanju: PSR) 8 (2016) opredeljujejo računovodsko analiziranje kot presojanje kakovosti pojavov in računovodskih podatkov o teh pojavih. Obsegajo analiziranje, ki je povezano s sestavljanjem računovodskih poročil (primerjava načrtovanih rezultatov poslovanja z doseženimi). Povečujejo kakovost računovodskih informacij, ki pojasnjujejo stanje in dosežke pri poslovanju, ter podajajo predloge za izboljšavo procesov. Računovodsko analiziranje je lahko sestavina finančnega računovodstva, kadar obravnava računovodske podatke, pomembne za prikazovanje organizacije kot celote ali njenega razmerja z drugimi, ali sestavina stroškovnega računovodstva, kadar obravnava računovodske podatke o podrobnostih notranjega delovanja.

Pri računovodskem analiziranju poslovanja uporabljamo (Štefe, 2014, str. 6):

- **metodo razčlenjevanja**, kadar proučujemo sestavljene poslovne procese in želimo spoznati lastnosti njihovih sestavnih delov, ki nas lahko privedejo do prikritih spoznanj,
- **metodo primerjanja**, kadar želimo spoznati razmerja med primerljivimi, vendar ne nujno istimi poslovnimi procesi,
- **metodo izločanja**, kadar navidezno istovrstni podatki za proučevanje niso medsebojno primerljivi,
- **metodo osamljanja**, kadar omejujemo področje proučevanja, zato med množico podatkov izberemo odločilne,
- **metodo strnjevanja**, kadar želimo spoznanja o posameznih proučevanih poslovnih procesih strniti v celoto.

Pri računovodskem analiziranju je treba uporabiti enotne metode, da se lahko predračuni in obračuni med seboj primerjajo. Kadar analiziramo računovodske izkaze, se moramo zavedati, da so to podatki o preteklih poslovnih dogodkih, vendar kljub temu lahko ugotovimo, ali je poslovanje podjetja uspešno ali ne. Na podlagi računovodske analize lahko vodstvo podjetja sprejema ukrepe za spremembe poslovanja. Govorimo o računovodskih poročilih, ki predstavljajo določene informacije za njihove uporabnike. Informacije morajo biti razumljive, ustrezne,

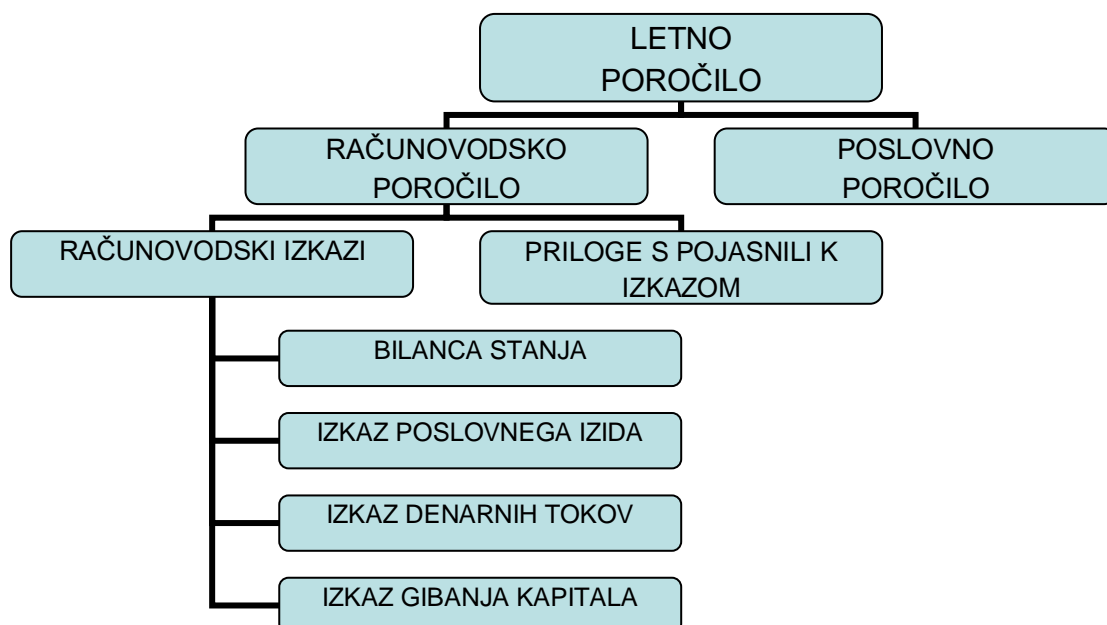
zanesljive in medsebojno primerljive. Treba jih je pripraviti pravočasno, vrednost teh informacij pa mora biti večja od stroškov njihove priprave. Za sprejemanje odločitev je treba uporabiti tudi vse druge razpoložljive informacije in ne le računovodskih. Zavedati se moramo, da uporabnik za odločanje nikoli nima na voljo vseh potrebnih podatkov. Kljub temu pa računovodski izkazi predstavljajo pomemben vir informacij o poslovanju podjetja (Štefe, 2014, str. 7–8).

2.2 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Vse informacije o finančnem stanju podjetja so razvidne iz temeljnih računovodskih izkazov: bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza gibanja kapitala in izkaza denarnih tokov. Sestavljajo se z namenom, da zagotovijo informacije o premoženjskem in finančnem stanju podjetja. Namenjeni so tako notranjim kot tudi zainteresiranim zunanjim uporabnikom, ki želijo pridobiti podatke o uspešnosti poslovanja podjetja (Igličar in Hočevar, 2011, str. 182).

Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju: ZGD-1) v 54. členu določa, da morajo družbe letno sestavljati poročila o svojem poslovanju. Letno poročilo družbe je sestavljeno iz računovodskega in poslovnega poročila. Računovodski izkazi skupaj s pojasnili sestavljajo računovodsko poročilo. Za različno velike družbe je predpisano, kateri računovodski izkazi sestavljajo letno poročilo. Ta poročila morajo v predpisanem roku predložiti Agenciji RS za javne evidence in storitve (AJPES), ki poročila javno objavi.

Shema letnega poročila je prikazana na sliki 1.

Slika 1: Letno poročilo
(Vir: ZGD-1, 60. člen, 2006)

V nadaljevanju bomo predstavili posamezne računovodske izkaze.

2.2.1 Bilanca stanja

Po Slovenskem računovodskem standardu (v nadaljevanju: SRS) 20 (2016) je bilanca stanja temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev v določenem trenutku. V večini primerov se sestavlja ob koncu poslovnega leta, lahko pa tudi med letom. Razčlenjena je v skladu z zahtevami ZGD-1.

Bilanca stanja, prikazana na sliki 2, prikazuje premoženjsko stanje podjetja, ki se kaže v višini in strukturi sredstev, in finančno stanje podjetja, ki se kaže v višini in strukturi obveznosti do virov sredstev v določenem trenutku. Pravimo, da je to statičen (ker prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na določen dan) in kumulativen (ker je končno stanje v bilanci stanja preteklega leta enak začetnemu stanju naslednjega leta) izkaz. Stanje sredstev je prikazano na aktivni (levi) strani bilance, stanje obveznosti do virov sredstev pa na pasivni (desni) strani. Temeljno bilančno pravilo je bilančno ravnotežje, po katerem mora biti vrednost aktive vedno enaka vrednosti pasive. To izhaja iz dejstva, da vsako podjetje za svoje poslovanje potrebuje določena sredstva. S tem ko pridobi sredstva, pa hkrati nastane obveznost do teh virov sredstev. Pri poslovanju se sredstva in obveznosti do virov sredstev stalno spreminjajo. Če sredstva spremenijo svojo obliko v roku enega leta, govorimo o kratkoročnih sredstvih, če pa jo spremenijo v obdobju, daljšem od enega leta, pa govorimo o dolgoročnih sredstvih. Ravno tako je pri obveznostih do virov sredstev odvisno, kdaj mora podjetje te obveznosti poravnati. Če jih mora poravnati v roku do enega leta, so to kratkoročne obveznosti, če pa roku, daljšem od enega leta, pa so to dolgoročne obveznosti. Izjema je kapital, ki ga v podjetje vložijo lastniki z namenom ustanovitve podjetja ali pa je nastal z uspešnim poslovanjem podjetja, in predstavlja trajni vir financiranja. Bilanca stanja daje bistvene računovodske informacije o tem, kako podjetje posluje in obvladuje ekonomski položaj (Igličar in Hočevar, 2011, str. 31–35).

SREDSTVA	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
<p>A. Dolgoročna sredstva</p> <p>I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev II. Opredmetena osnovna sredstva III. Naložbene nepremičnine IV. Dolgoročne finančne naložbe V. Dolgoročne poslovne terjatve VI. Odložene terjatve za davek</p> <p>B. Kratkoročna sredstva</p> <p>I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo II. Zaloge III. Kratkoročne finančne naložbe IV. Kratkoročne poslovne terjatve V. Denarna sredstva</p> <p>C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev</p>	<p>A. Kapital</p> <p>I. Vpoklicani kapital II. Kapitalske rezerve III. Rezerve iz dobička IV. Revalorizacijske rezerve V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti VI. Preneseni čisti poslovni izid VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta</p> <p>B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev</p> <p>C. Dolgoročne obveznosti</p> <p>I. Dolgoročne finančne obveznosti II. Dolgoročne poslovne obveznosti III. Odložene obveznosti za davek</p> <p>Č. Kratkoročne obveznosti</p> <p>I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev II. Kratkoročne finančne obveznosti 1 III. Kratkoročne poslovne obveznosti</p> <p>D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitev</p>

Slika 2: Shema bilance stanja
(Vir: SRS 20, 2016)

2.2.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja (SRS 21, 2016).

Podjetje začne svoje poslovanje z namenom povečanja vrednosti vloženih sredstev. Pri tem ima določene prihodke, pa tudi odhodke, ki jih prikaže v izkazu poslovnega

izida za določeno obdobje. Če ustvari več prihodkov kot odhodkov, posluje z dobičkom, če pa je ravno obratno, potem podjetje posluje z izgubo. Torej izkaz poslovnega izida pokaže gospodarsko uspešnost poslovanja podjetja v določenem obdobju. Ker se sestavlja za obdobje, je to dinamičen računovodski izkaz. Izkaz poslovnega izida tudi ni kumulativen, saj se seštevajo le prihodki in odhodki določenega časovnega obdobja, medtem ko se predhodna obdobja ne upoštevajo (Igličar in Hočevar, 2011, str. 38).

Izkaz poslovnega izida ima obliko stopenjskega zaporedja. SRS 21 določa, da je lahko sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik, po različici I ali II. Organizacija sama izbere, katero različico poslovnega izida bo izbrala, vendar standard daje prednost različici II. Slika 3 prikazuje shemo izkaza poslovnega izida po različici I.

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	ZNESEK
1. Čisti prihodki od prodaje 2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje 3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve 4. Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki) 5. Stroški blaga, materiala in storitev 6. Stroški dela 7. Odpisi vrednosti 8. Drugi poslovni odhodki 9. Finančni prihodki iz deležev 10. Finančni prihodki iz danih posojil 11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev 12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb 13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti 14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti 15. Drugi prihodki 16. Drugi odhodki 17. Davek iz dobička 18. Odloženi davki 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	
$(1 \pm 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8 + 9 + 10 + 11 - 12 - 13 - 14 + 15 - 16 - 17 \pm 18)$	

Slika 3: Shema izkaza poslovnega izida

(Vir: SRS 21, 2016)

2.2.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe stanja denarnih sredstev za poslovno leto ali obdobja med letom (SRS 22, 2016).

Izkaz denarnih tokov se lahko sestavlja po dveh metodah, in sicer neposredno, to je po različici I, ali posredno po različici II. Pri neposredni metodi podjetje denarne tokove prikazuje kot prejeme in izdatke. Če podjetje uporablja posredno metodo,

pa pri sestavljanju izkaza denarnih tokov izhaja iz dveh zaporednih bilanc stanja, izkaza uspeha za vmesno obdobje ter še drugih podatkov, na podlagi katerih izračuna podatke o pritokih in odtokih (Štefe, 2014, str. 14).

SRS 22 daje prednost neposredni metodi sestavljanja izkaza denarnih tokov (različici I), ki je prikazana tudi na sliki 4.

IZKAZ DENARNIH TOKOV	ZNESEK
A. Denarni tokovi pri poslovanju	
a) Prejemki pri poslovanju	
b) Izdatki pri poslovanju	
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b)	
B. Denarni tokovi pri investiranju	
a) Prejemki pri investiranju	
b) Izdatki pri investiranju	
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	
C. Denarni tokovi pri financiranju	
a) Prejemki pri financiranju	
b) Izdatki pri financiranju	
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	
Č. Končno stanje denarnih sredstev	
x) Denarni izid v obdobju (seštevek denarnih izidov Ac, Bc in Cc)	
+	
y) Začetno stanje denarnih sredstev	

Slika 4: Shema izkaza denarnih tokov
(Vir: SRS 22, 2016)

2.2.4 Izkaz gibanja kapitala

Kapital kot vložek lastnikov predstavlja tudi obveznost poslovnega sistema do lastnikov. Ker ga sestavlja več sestavin, prikazane so na sliki 5, se v obračunskem obdobju lahko tudi spreminjajo in te spremembe prikazuje izkaz gibanja kapitala. Izkaz gibanja kapitala je torej računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe sestavin kapitala za poslovno leto ali obdobje med letom. Lahko so posledica delitve čistega dobička, poravnava izgube, dodatnih vložkov lastnikov v poslovni sistem in drugo. Običajno ima obliko preglednice, sprememb vseh sestavin kapitala (Milost, 2009, str. 92).

IZKAZ GIBANJA KAPITALA	ZNESEK
I. Vpoklicani kapital 1. Osnovni kapital 2. Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka) II. Kapitalske rezerve III. Rezerve iz dobička 1. Zakonske rezerve 2. Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže 3. Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka) 4. Statutarne rezerve 5. Druge rezerve iz dobička IV. Revalorizacijske rezerve V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti VI. Preneseni čisti poslovni izid 1. Preneseni čisti dobiček 2. Prenesena čista izguba VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta 1. Čisti dobiček poslovnega leta 2. Čista izguba poslovnega leta VIII. Skupaj	

Slika 5: Shema izkaza gibanja kapitala
(Vir: SRS 23, 2016)

2.2.5 Metode analiziranja računovodskih izkazov

Vsa ta velika množica podatkov, ki izhaja iz računovodskih izkazov, za veliko večino uporabnikov ni razumljiva brez ustrezne razlage. Zato je treba podatke analizirati in pravilno interpretirati. Analiza računovodskih izkazov pomeni razčlenjevanje postavk v sestavne dele, da presodimo uspešnost poslovanja, s tem pa se oblikujejo nove informacije za pravilne poslovne odločitve. Izrazna moč informacij se še poveča, če podatke med seboj primerjamo. Podatke preteklega leta lahko primerjamo s podatki o načrtovanem poslovanju. Lahko primerjamo in spremljamo spremembe v daljšem časovnem obdobju, da ugotovimo trend spreminjanja ekonomskih kategorij. Pomembna pa je tudi primerjava s poslovanjem podjetij v isti gospodarski panogi.

Za analiziranje računovodskih izkazov se najpogosteje uporabljajo metode:

- vodoravna analiza,
- navpična analiza,
- analiza z računovodskimi kazalniki,
- analiza z odmiki (Štefe, 2014, str. 20).

3 ANALIZA POSLOVANJA Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI

3.1 OPREDELITEV RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV

SRS so pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja. Oblikuje ji Slovenski inštitut za revizijo, soglasje k sprejetju pa dajeta tudi ministra za gospodarstvo in finance. Njihova uporaba je obvezna. Na podlagi drugega odstavka 9. člena in drugega odstavka 16. člena Zakona o revidiranju je strokovni svet Slovenskega inštituta za revizijo sprejel prenovljene Slovenske računovodske standarde (2016), ki so stopili v veljavo 1. 1. 2016. Bistvena novost je, da SRS dopolnjujejo Pravila skrbnega računovodenja (PSR), ki obravnavajo metodiko delovanja na posameznih področjih računovodenja, računovodskega predračunavanja, knjigovodenja, računovodskega nadziranja, računovodskega analiziranja in računovodskega informiranja ter konsolidiranja. Sestavljajo in sprejemajo se enako kot SRS, le da k njim ne dajeta soglasja minister, ki je prisoten za gospodarstvo, in minister, pristojen za finance. Uporaba PSR ni obvezna, temveč se priporoča predvsem pri notranjem poročanju. Tako je oblikovanje računovodskih kazalnikov opredeljeno v PSR 8 (2016) Računovodsko analiziranje.

Ena najbolj razširjenih metod za analiziranje računovodskih izkazov je analiza s kazalniki. To so relativna števila, ki jih dobimo z delitvijo določene gospodarske kategorije s katero drugo kategorijo. Sam izračun kazalnika še ne pove veliko, bistvena je razlaga izračunane vrednosti. Ugotavljamo tudi ugodnosti ali slabosti izkazane vrednosti. Izračunamo lahko veliko različnih kazalnikov, ker lahko med seboj primerjamo najrazličnejše postavke. Smiselno je omejiti izbor glede na potrebo analize, pri tem pa uporabljati enako metodo izračuna (Igličar in Hočevar, 2011, str. 259).

Računovodski kazalniki imajo lahko obliko koeficienta, kadar relativno število izraža razmerje med dvema raznovrstnima podatkom. Lahko imajo obliko stopnje udeležbe, kadar izražajo razmerje med dvema istovrstnima podatkom, od katerih se prvi nanaša na del, drugi pa na celoto istega pojava. Lahko pa imajo obliko indeksa, kadar izražajo razmerje med dvema istovrstnima podatkom. Če količnik pomnožimo s 100, govorimo o odstotnem koeficientu, odstotku udeležbe ali odstotnem indeksu (Štefe, 2014, str. 24).

PSR 8 pojasnjuje, da se pri izračunavanju kazalnikov lahko pojavita dve napaki, in sicer da se kazalniku predpiše drugačna izrazna moč, kot jo sicer ima, ali pa da se pri njegovem izračunu uporabijo napačni podatki. Zato je treba preveriti, ali so podatki oblikovani skladno z računovodskimi standardi. Pomembno je namreč, da

so podatki v računovodskih izkazih predstavljeni na ustrezen način. V bilanci stanja so ekonomske kategorije opredeljeno statično, v izkazu poslovnega izida pa dinamično. Pri nekaterih kazalnikih se primerjajo kategorije iz bilance stanja s kategorijami iz izkaza poslovnega izida ali denarnih tokov. V tem primeru je treba izračunati povprečno stanje statično opredeljenih kategorij, za kar pa običajno ne zadošča zgolj poznavanje stanja ob začetku in koncu leta (PSR 8, 2016).

3.2 VRSTE KAZALNIKOV

Kazalnikov je izredno veliko število, poleg tega pa nenehno nastajajo novi, zato jih je treba razvrstiti. V literaturi ni enotnega razvrščanja, čeprav jih z razvrščanjem lažje pojasnjujemo in s tem povečamo njihovo izrazno moč. Poleg tega prispevamo k poenotenju izražanja in omogočimo njihov nadaljnji razvoj (Bergant, 2013, str. 143).

Po obliki ločimo kazalnike na (Bergant, 2013, str. 144):

1. indekse (indeksna števila, odstotni indeksi),
2. koeficiente (razmerja raznovrstnih veličin, odstotni koeficienti),
3. stopnje udeležbe (razmerja istovrstnih veličin, odstotne stopnje udeležbe).

Glede na področje oziroma namen analiziranja različni avtorji kazalnike razvrščajo različno. Oglejmo si nekaj primerov.

Brigham et al. (1999, str. 61, v Bergant, 2013, str. 144) loči:

1. kazalnike kratkoročne plačilne sposobnosti,
2. kazalnike učinkovitosti sredstev,
3. kazalnike učinkovitosti zadolževanja,
4. kazalnike dobičkonosnosti,
5. kazalnike tržne vrednosti.

Žagar (1996, str. 31, v Bergant, 2013, str. 146) jih razvršča v naslednje skupine:

1. kazalniki plačilne sposobnosti,
2. kazalniki zadolženosti,
3. kazalniki aktivnosti,
4. kazalniki gospodarnosti,
5. kazalniki dobičkonosnosti,
6. kazalniki investiranja.

Vse te kazalnike je smiselno razdeliti v tri temeljne skupine, saj se spremembe v poslovanju podjetja pokažejo na področju učinkovitosti, uspešnosti in plačilne sposobnosti (Bergant, 2013, str. 144–146).

Glede na izhodišče v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida ter glede na potrebe po različnih načinih presojanja poslovanja organizacije PSR 8 razvršča kazalnike v osem skupin:

- kazalniki financiranja,
- kazalniki investiranja,
- kazalniki vodoravne finančne sestave,
- kazalniki obračanja,
- kazalniki gospodarnosti,
- kazalniki donosnosti,
- kazalniki dodane vrednosti,
- kazalniki denarnega izida.

Zaradi velikega števila kazalnikov organizacija glede na svoje notranje potrebe izbere ureditev povezanih kazalnikov, za zunanje potrebe pa le, če to zahtevajo predpisi ali dobri običaji poslovanja.

V nadaljevanju naloge bomo omenjenih osem skupin kazalnikov podrobneje predstavili.

3.2.1 Temeljni kazalniki financiranja

Kazalnike stanja financiranja, ki so prikazani na sliki 6, izračunamo na podlagi podatkov na pasivni strani bilance stanja in sodijo med kazalnike navpičnega finančnega ustroja. Izračunamo jih tako, da primerjamo ožje dele obveznosti do virov sredstev z njihovimi širšimi deli ali s celoto. Prikazujejo strukturo financiranja podjetja, saj ima vsako sredstvo podjetja svoj vir financiranja. Podjetje se lahko financira z lastnimi ali tujimi viri, pri tem pa so dolgoročni tuji viri praviloma kvalitetnejši od kratkoročnih, dražjih in nezanesljivih tujih virov. Več ima podjetje lastnih virov, bolj je finančno varno, idealno razmerje pa je težko določiti (Mayr, 2007, str. 140).

TEMELJNI KAZALNIKI FINANCIRANJA	
Delež lastniškega financiranja	$\frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$
Delež dolžniškega financiranja	$\frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$
Delež dolgoročnega financiranja	$\frac{\text{kapital} + \text{dolgoročni dolgovi} + \text{rezervacije} + \text{dolgoročne pasivne časovne razmejitev}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$
Delež kratkoročnega financiranja	$\frac{\text{kratkoročni dolgovi} + \text{kratkoročne pasivne časovne razmejitev}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$
Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja	$\frac{\text{finančni dolgovi}}{\text{kapital}}$

Slika 6: Temeljni kazalniki financiranja
(Vir: PSR 8, 2016)

Delež lastniškega kapitala v financiranju pove, kolikšen je delež kapitala med obveznostmi do virov sredstev, medtem ko **kazalnik dolžniškega financiranja** pove, kolikšen del sredstev podjetja se financira z dolgovi. Ta dva kazalnika se med seboj dopolnjujeta. Od tega, kako podjetje posluje, je odvisna tudi struktura financiranja podjetja. Stabilno poslovanje pomeni, da se lahko podjetje nekoliko več zadolžuje kot pa podjetje, ki posluje z veliko negotovostjo. Večji delež kapitala v financiranju sicer zmanjšuje tveganje poslovanja, po drugi strani pa otežuje doseganje večjega donosa na kapital. Zato je pomembno prepoznati pravo razmerje financiranja podjetja, na kar pa vplivajo tudi razmere na finančnih trgih. Če podjetje lahko pridobi dolgoročno posojilo po nižji obrestni meri, kot je pričakovana donosnost kapitala, se mu splača nekoliko povečati zadolženost. To je v primeru, ko podjetje posluje z dobičkom in plačuje davke, saj obresti na posojila zmanjšujejo davčno osnovo, dividende pa se izplačujejo iz čistega dobička. Večji delež kapitala v financiranju za posojilodajalce pomeni manjše tveganje za vračilo dolgov, zato lahko ob povečanju zadolževanja podjetja zahtevajo višje obresti, dodatna zavarovanja, kar vse poveča stroške zadolžitve. Poleg tega pa je potreba po dodatnih virih financiranja odvisna tudi od naložbenih načrtov podjetja (Igličar in Hočevar, 2011, str. 260–261).

Kazalnik dolgoročnega financiranja prikazuje delež dolgoročnega financiranja v obveznostih do virov sredstev. Kvalitetni dolgoročni viri financiranja, daljši od enega leta, vplivajo na večjo varnost poslovanja in zmanjšujejo tveganje kratkoročne

plačilne nesposobnosti podjetja. Če je vrednost tega kazalnika majhna, to pomeni, da ima podjetje več kratkoročnih virov financiranja, kar pa ugotovimo z izračunom **kazalnika deleža kratkoročnega financiranja**. To pa lahko ogrozi stabilnost podjetja. **Kazalnik dolgovno-kapitalskega razmerja** kaže razmerje med dolgovi in kapitalom, ki pove, koliko je podjetje zadolženo in obratno, ter kakšna je varnost poslovanja s takim podjetjem (Štefe, 2014, str. 29–30).

3.2.2 Temeljni kazalniki investiranja

Kazalnike stanja investiranja, prikazane na sliki 7, izračunamo na podlagi podatkov na aktivni strani bilance stanja in sodijo med kazalnike navpičnega finančnega ustroja. Primerjamo ožje dele sredstev z njihovimi širšimi deli ali celoto. Na ta način izračunamo delež trajnih sredstev, obratnih sredstev, terjatev itd. v povprečnem stanju sredstev. Vrednosti kazalnikov se razlikujejo po dejavnosti, v kateri podjetje posluje (Mayr, 2007, str. 142).

TEMELJNI KAZALNIKI INVESTIRANJA	
Delež osnovnih sredstev v sredstvih	$\frac{\text{osnovna sredstva (po knjigovodski vrednosti)}}{\text{sredstva}}$
Delež obratnih sredstev v sredstvih	$\frac{\text{obratna sredstva + kratkoročne aktivne časovne razmejitev}}{\text{sredstva}}$
Delež finančnih naložb v sredstvih	$\frac{\text{dolgoročne finančne naložbe + kratkoročne finančne naložbe + naložbene nepremičnine}}{\text{sredstva}}$
Delež dolgoročnih sredstev v sredstvih	$\frac{\text{osnovna sredstva + dolgoročne aktivne časovne razmejitev + naložbene nepremičnine + dolgoročne finančne naložbe + dolgoročne poslovne terjatve}}{\text{sredstva}}$
Delež kratkoročnih sredstev v sredstvih	$\frac{\text{kratkoročna sredstva + kratkoročne aktivne časovne razmejitev}}{\text{sredstva}}$
Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev	$\frac{\text{popravek vrednosti osnovnih sredstev}}{\text{nabavna vrednost osnovnih sredstev}}$
Koeficient opremljenosti dela z osnovnimi sredstvi	$\frac{\text{osnovna sredstva (po nabavni vrednosti)}}{\text{število zaposlenih v največji izmeni}}$

Slika 7: Temeljni kazalniki investiranja
(Vir: PSR 8, 2016)

Z izračunom **kazalnika deleža osnovnih sredstev v vseh sredstvih** ugotovimo, koliko ima podjetje neodpisane vrednosti osnovnih sredstev med vsemi sredstvi. Treba je jemati povprečno stanje sredstev. Na podlagi primerjave tega kazalnika s preteklimi leti lahko ugotovimo, kako podjetje skrbi za rast in obnovo. Vrednost kazalnika je zelo odvisna od dejavnosti, ki jo podjetje opravlja, in pa od politike amortiziranja osnovnih sredstev (Mayr, 2007, str. 143).

Medtem pa **kazalnik deleža obratnih sredstev** med vsemi sredstvi kaže, koliko ima podjetje obratnih sredstev med vsemi sredstvi. Povečanje vrednosti kazalnika v primerjavi s preteklimi obdobji pa ne pomeni vedno povečanja obsega poslovanja. Vrednost lahko raste na račun kopičenja zalog ali neizterjanih terjatev (Štefe, 2014, str. 31).

Kazalnik deleža dolgoročnih sredstev v sredstvih izraža stopnjo udeležbe dolgoročnih sredstev med vsemi sredstvi. Vrednosti tega kazalnika so močno odvisne od panoge, v kateri podjetje posluje. Samo podrobna analiza posameznih vrst dolgoročnih sredstev v vseh sredstvih lahko pove, ali je izračunana vrednost kazalnika ugodna ali ne. **Kazalnik deleža kratkoročnih sredstev v sredstvih** kaže udeležbo kratkoročnih sredstev med vsemi sredstvi. Povečanje vrednosti kazalnika lahko pomeni izboljšanje poslovanja v primeru, da se poveča obseg poslovanja. V primeru enakega obsega poslovanja pa povečanje vrednosti kazalnika pomeni predvsem kopičenje zalog ali povečanje kratkoročnih poslovnih terjatev. **Kazalnik odpisanosti osnovnih sredstev** pove, v kolikšnem odstotku so ta že odpisana. Na njegovo vrednost vplivajo nove investicije v osnovna sredstva in pa hitrost amortiziranja (Igličar in Hočevar, 2011, str. 265–266).

Kakšen je delež finančnih naložb v sredstvih, pa razberemo iz **kazalnika finančnih naložb v sredstvih**. Vrednosti tega kazalnika so odvisne predvsem od velikosti podjetja, saj majhna podjetja večinoma ne vlagajo sredstev v finančne naložbe. **Koeficient opremljenosti dela z osnovnimi sredstvi** pa prikazuje opravljanje dejavnosti podjetja. Vrednosti so velike, če podjetje za svojo dejavnost potrebuje drago opremo, nekatere dejavnosti pa se lahko opravljajo skoraj brez uporabe osnovnih sredstev (Mayr, 2007, str. 143–144).

3.2.3 Temeljni kazalniki vodoravne finančne sestave

Pri izračunu kazalnikov vodoravne finančne sestave, ki jih prikazuje slika 8, med seboj primerjamo podatke z aktivne strani bilance stanja s podatki s pasivne strani bilance stanja. Pomembni so pri presojanju kvalitete financiranja. Finančno ravnotežje podjetja je v veliki meri odvisno od usklajene ročnosti sredstev in obveznosti do virov sredstev. Priporočljivo je, da so najmanj stalna sredstva financirana s kapitalom, pri tem pa moramo upoštevati, da so lahko nekatere postavke kapitala kratkoročne narave (dobiček namenjen za razdelitev), po drugi

strani pa lahko dolgoročni dolgovi pokrivajo stalna sredstva, kadar presežejo dobo uporabnosti stalnih sredstev. Kadar se vrednosti nekaterih kazalnikov vodoravnega finančnega ustroja zmanjšujejo v več zaporednih letih, to lahko kaže na poslabšanje likvidnosti podjetja (Šuštar, 2009, str. 49).

TEMELJNI KAZALNIKI VODORAVNE FINANČNE SESTAVE	
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	$\frac{\text{kapital}}{\text{osnovna sredstva (po knjigovodski vrednosti)}}$
Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev	$\frac{\text{kapital}}{\text{dolgoročna sredstva}}$
Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev	$\frac{\text{kapital} + \text{dolgoročni dolgovi} + \text{rezervacije} + \text{dolgoročne pasivne časovne razmejitve}}{\text{dolgoročna sredstva}}$
Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in normalnih zalog	$\frac{\text{kapital} + \text{dolgoročni dolgovi} + \text{rezervacije} + \text{dolgoročne pasivne časovne razmejitve}}{\text{dolgoročna sredstva in normalne zaloge}}$
Hitri koeficient (koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti)	$\frac{\text{denarna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$
Pospešeni koeficient (koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti)	$\frac{\text{denarna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$
Kratkoročni koeficient (kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti)	$\frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$
Koeficient razmerja med terjatvami do kupcev in obveznostmi do dobaviteljev	$\frac{\text{terjatve do kupcev}}{\text{obveznosti do dobaviteljev}}$
Koeficient razmerja med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi	$\frac{\text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$

Slika 8: Temeljni kazalniki vodoravne finančne sestave
(Vir: PSR 8, 2016)

Prvi štirje kazalniki v tabeli 8 kažejo razmerje pokritosti dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri financiranja. **Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev** prikazuje financiranje neodpisane vrednosti osnovnih sredstev s kapitalom. Osnovna sredstva so oblika dolgoročno vezanih sredstev, zato zanje pričakujemo tudi ustrezno dolgoročno financiranje, kamor kapital vsekakor spada. **Koeficient**

kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev pa prikazuje pokritost dolgoročnih sredstev s kapitalom. Pričakuje se, da so tudi vsa dolgoročna sredstva financirana z lastnimi ali tujimi dolgoročnimi viri. **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev** kaže razmerje med kapitalom ter dolgoročnimi viri in dolgoročnimi sredstvi. Vrednosti tega kazalnika bi praviloma morale biti večje od »1«, v primeru nižjih vrednosti pričakujemo težave z likvidnostjo. Financiranje dolgoročnih sredstev s kratkoročnimi viri za podjetje ni ugodno. **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in normalnih zalog** prikazuje kapitalsko in dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in normalnih zalog. Če so vrednosti zgoraj opisanih kazalnikov okoli »1«, pomeni, da ima podjetje usklajeno ročnost sredstev z obveznostmi do virov sredstev. V tem primeru naj podjetje ne bi imelo težav s plačilno sposobnostjo na dolgi rok (Mayr, 2007, str. 146–147).

Hitri koeficient (koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti) kaže, kolikšna je plačilna sposobnost podjetja na zelo kratek rok. Prikazuje razmerje med najbolj likvidnimi – denarnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Ker kratkoročne obveznosti zapadejo v plačilo v roku do enega leta, ni smiselno, da ima podjetje za pokrivanje kratkoročnih obveznosti na razpolago toliko najlikvidnejših sredstev. Zato so vrednosti tega kazalnika praviloma nizke. **Pospešeni koeficient (koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti)** kaže pokritost kratkoročnih obveznosti z likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi terjatvami. Ta koeficient je boljše merilo plačilne sposobnosti, saj za pokrivanje kratkoročnih obveznosti poleg denarnih sredstev upošteva tudi kratkoročne terjatve, za katere predvidevamo, da jih lahko unovčimo v najkrajšem času. **Kratkoročni koeficient (kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti)** kaže razmerje med vsemi kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Kaže plačilno sposobnost podjetja, vendar ob povečanju vrednosti tega kazalnika ne moremo vedno trditi, da se je povečala tudi plačilna sposobnost podjetja (npr. povečanje zalog) (Igličar in Hočevnar, 2011, str. 268–269).

Koeficient razmerja med terjatvami do kupcev in obveznostmi do dobaviteljev kaže razmerje med obveznostmi do dobaviteljev in terjatvami do kupcev. Vrednosti kazalnika nad »1« povedo, da imamo več terjatev do kupcev kot obveznosti do dobaviteljev. **Koeficient razmerja med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi** pa kaže razmerje med vsemi kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi (Mayr, 2007, str. 148).

3.2.4 Temeljni kazalniki obračanja

Kazalnike obračanja izračunamo s primerjavo ekonomskih kategorij iz izkaza poslovnega izida z ekonomskimi kategorijami iz bilance stanja. Upoštevati moramo, da gre za medsebojno primerjavo dinamično (podatki iz izkaza poslovnega izida) in statično (podatki iz bilance stanja) opredeljenih ekonomskih kategorij, zato je treba

pri podatkih iz bilance stanja izračunati povprečno stanje sredstev. Zunanjim uporabnikom računovodskih izkazov so praviloma na voljo le podatki o začetnem in končnem stanju sredstev, zato je težko natančno izračunati vrednosti kazalnikov obračanja. S kazalniki obračanja proučujemo hitrost obračanja posameznih vrst sredstev v določenem obdobju. Čim hitreje je obračanje, manj vezanih sredstev ima podjetje, to pa posledično pomeni, da za isti obseg poslovanja potrebuje manj virov financiranja. Lahko se merijo v koeficientu, ki pove, kolikokrat v opazovanem obdobju se je določena kategorija sredstev obrnila v denar, ali pa v dnevih vezave, ki pove čas trajanja enega obrata. Dneve vezave izračunamo tako, da število dni v letu delimo s koeficientom obračanja (Štefe, 2014, str. 37). Temeljne kazalnike obračanja prikazuje slika 9.

TEMELJNI KAZALNIKI OBRAČANJA	
Koeficient obračanja celotnih sredstev	$\frac{\text{poslovni prihodki v letu dni}}{\text{povprečno stanje vseh sredstev}}$
Koeficient obračanja obratnih sredstev	$\frac{\text{poslovni odhodki v letu dni}}{\text{povprečno stanje obratnih sredstev}}$
Koeficient obračanja osnovnih sredstev	$\frac{\text{amortizacija v letu dni}}{\text{povprečno stanje osnovnih sredstev (po neodpisani vrednosti)}}$
Koeficient obračanja zalog materiala	$\frac{\text{porabljeni material v letu dni (po nabavnih cenah)}}{\text{povprečna zaloga materiala (po nabavnih cenah)}}$
Koeficient obračanja zalog proizvodov	$\frac{\text{stroški prodanih proizvodov v letu dni (praviloma proizvajalni stroški)}}{\text{povprečni stroški zaloge proizvodov (praviloma proizvajalni stroški)}}$
Koeficient obračanja zalog trgovskega blaga	$\frac{\text{nabavna vrednost prodanega blaga v letu dni}}{\text{povprečna nabavna vrednost zalog blaga}}$
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	$\frac{\text{prejemki od kupcev v letu dni}}{\text{povprečno stanje terjatev do kupcev}}$
Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	$\frac{\text{izdatki za dobavitelje v letu dni}}{\text{povprečno stanje obveznosti do dobaviteljev}}$

Slika 9: Temeljni kazalniki obračanja

(Vir: PSR 8, 2016)

Pri izračunu kazalnikov obračanja je pomembno, da upoštevamo le povprečno stanje sredstev, do katerega pa zunanji uporabniki nimajo dostopa. Če želimo

izračunati **koeficient obračanja celotnih sredstev**, potem primerjamo vse poslovne prihodke obdobja s povprečnim stanjem vseh sredstev. Vrednost tega kazalnika pa ni odvisna samo od uspešnosti poslovanja podjetja, pač pa tudi od panoge, v kateri podjetje posluje. Če ima podjetje visok delež dolgoročnih sredstev, bo vrednost koeficienta nižja kot v primeru nižjega deleža dolgoročnih sredstev. **Koeficient obračanja obratnih sredstev** prikazuje, koliko odhodkov odpade na enoto obratnih sredstev oziroma kolikokrat na leto se stanje sredstev povprečno obrne. Upoštevamo le poslovne odhodke brez amortizacije, saj se ta nanaša na osnovna sredstva. **Koeficient obračanja osnovnih sredstev** pa po svoji vsebini prikazuje delež amortizacije v povprečnem stanju osnovnih sredstev. **Koeficient obračanja zalog materiala** kaže število obratov zalog materiala v enem letu. Visoka vrednost tega kazalnika kaže na hitro kroženje materiala v proizvodnji in zato manjše stroške vzdrževanja zalog in zmanjšanje tveganja izgub pri skladiščenju materiala. Enako velja tudi za kazalnika **koeficient obračanja zalog proizvodov** in **koeficient obračanja zalog trgovskega blaga**. **Koeficient obračanja terjatev do kupcev** nam pove, kakšen je povprečni plačilni rok kupcev. Povprečno stanje terjatev do kupcev primerjamo s prejemi od kupcev v letu dni. Cilj vsakega podjetja je, da je čas unovčevanja terjatev do kupcev čim krajši. Po drugi strani pa ima podjetje tudi svoje obveznosti do dobaviteljev. **Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev** nam pove povprečni rok plačila dobaviteljem. Za uspešno poslovanje je potrebna čim večja usklajenost rokov plačila dobaviteljem z roki plačila kupcev (Igličar in Hočevar, 2011, str. 272–275).

3.2.5 Temeljni kazalniki gospodarnosti

Temeljne kazalnike gospodarnosti, ki jih prikazuje slika 10, izračunamo na podlagi podatkov iz izkaza poslovnega izida. Pomembni so pri presojanju kvalitete poslovanja, saj kažejo na učinkovitost in uspešnost porabe sredstev (Mayr, 2007, str. 152).

TEMELJNI KAZALNIKI GOSPODARNOSTI	
Koeficient gospodarnosti poslovanja	$\frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$
Koeficient celotne gospodarnosti	$\frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}}$
Kot kazalniki gospodarnosti se uporabljajo tudi naslednji koeficienti	$\frac{\text{stroški proizvodnje v prodanih količinah}}{\text{poslovni prihodki}}$ $\frac{\text{stroški amortizacije}}{\text{poslovni prihodki}}$ $\frac{\text{stroški dela}}{\text{poslovni prihodki}}$ $\frac{\text{stroški materiala}}{\text{poslovni prihodki}}$ $\frac{\text{stroški storitev}}{\text{poslovni prihodki}}$
Mnogokratnik pokritosti obresti	$\frac{\text{poslovni izid pred obdavčitvijo} + \text{obresti za prejeta posojila}}{\text{obresti za prejeta posojila}}$
Dobičkonosnost poslovnih prihodkov	$\frac{\text{poslovni izid}}{\text{poslovni prihodki}}$
Dobičkonosnost poslovanja	$\frac{\text{poslovni izid iz poslovanja}}{\text{poslovni prihodki}}$
Dobičkonosnost prihodkov	$\frac{\text{poslovni izid}}{\text{prihodki}}$
Čista dobičkonosnost prihodkov	$\frac{\text{čisti poslovni izid}}{\text{prihodki}}$

Slika 10: Temeljni kazalniki gospodarnosti
(Vir: PSR 8, 2016)

Koeficient gospodarnosti poslovanja kaže, kako uspešno je podjetje pri opravljanju svoje osnovne dejavnosti. Vrednost tega kazalnika mora biti večja od »1«, saj namreč le takrat njegovi poslovni prihodki presegajo odhodke iz poslovanja. Eden temeljnih kazalnikov gospodarjenja je **koeficient celotne gospodarnosti**, saj kaže razmerje med prihodki in odhodki. Ta kazalnik pove, koliko prihodkov smo ustvarili z enoto odhodkov. Dobre vrednosti kazalnika so nad »1«, saj je le v tem primeru poslovanje podjetja smiselno. Cilj vsakega podjetja je, da s čim manj

sredstvi ustvari boljši poslovni izid. Podjetje je tem učinkovitejše, čim večja je vrednost kazalnikov gospodarnosti (Štefe, 2014, str. 41).

Kot kazalniki gospodarnosti se uporabljajo tudi **koeficienti**, ki prikazujejo udeležbo neke stroškovne kategorije v poslovnih prihodkih. Pri teh kazalnikih so dobre nižje vrednosti. Lahko ugotavljamo, kolikšen je delež stroškov proizvodnje v prodanih količinah med poslovnimi prihodki. Izračunamo lahko, kakšen je delež amortizacije v poslovnih prihodkih ali delež stroškov dela med poslovnimi prihodki. Ugotavljamo tudi, kolikšen je delež stroškov materiala med poslovnimi prihodki, lahko pa izračunamo tudi delež stroškov storitev med poslovnimi prihodki. Za kazalnike gospodarnosti, ki primerjajo poslovno izidne kategorije s prihodkovnimi kategorijami, pa so dobre velike vrednosti. Če so izračunane vrednosti teh kazalnikov negativne, potem ima podjetje izgubo. Med te kazalnike sodijo **kazalnik dobičkonosnost poslovnih prihodkov**, ki kaže delež poslovnih prihodkov, ki odpade na celoten poslovni izid, in **dobičkonosnost poslovanja**, ki kaže delež poslovnih prihodkov, ki odpade na poslovni izid iz poslovanja. **Dobičkonosnost prihodkov** kaže stopnjo dobičkonosnosti prihodkov, **čista dobičkonosnost prihodkov** pa kaže stopnjo čiste dobičkonosnosti prihodkov (Mayr, 2007, str. 154). **Mnogokratnik pokritosti obresti** kaže sposobnost podjetja, da iz doseženega poslovnega izida pred obdavčitvijo poravnava obresti za prejeta posojila. Večja je vrednost kazalnika, večja je tudi verjetnost, da bo podjetje nemoteno poravnalo svoje obveznosti za obresti prejetih posojil (Igličar in Hočevar, 2011, str. 264).

3.2.6 Temeljni kazalniki donosnosti

Temeljni kazalniki donosnosti, prikazani na sliki 11, so eni od najpomembnejših vrst kazalnikov, saj prikazujejo uspešnost uporabljenih sredstev glede na donos, h kateremu so ta sredstva pripomogla. Večja kot je vrednost tega kazalnika, donosneje bo uporabljeno premoženje podjetja. Podjetje ustanovijo lastniki z namenom, da posluje z dobičkom, saj želijo za svoje vloženo premoženje čim boljši donos. Dobiček pa podjetju omogoča tudi reprodukcijo in rast, kajti v primeru izgube obstaja verjetnost prenehanja delovanja podjetja. Pri izračunu teh kazalnikov je treba poznati računovodske usmeritve podjetja glede vrednotenja zalog in obračunavanja amortizacije (Štefe, 2014, str. 41–42).

TEMELJNI KAZALNIKI DONOSNOSTI	
Čista donosnost kapitala	$\frac{\text{čisti poslovni izid obračunskega obdobja}}{\text{povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida obračunskega obdobja)}}$
Razširjena donosnost sredstev	$\frac{\text{poslovni izid obračunskega obdobja} + \text{odhodki iz naslova obresti}}{\text{povprečna sredstva}}$
Čista donosnost sredstev	$\frac{\text{čisti poslovni izid obračunskega obdobja}}{\text{povprečna sredstva}}$
Koeficient izplačila dividend	$\frac{\text{dividende v poslovnem letu}}{\text{čisti poslovni izid}} \cdot \frac{\text{dividende za poslovno leto}}{\text{bilančni dobiček}}$
Osnovni čisti poslovni izid na delnico	$\frac{\text{čisti poslovni izid za navadne delnice v poslovnem letu}}{\text{povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic}}$
Popravljeni čisti poslovni izid na delnico	$\frac{\text{popravljeni čisti poslovni izid za navadne delnice v poslovnem letu}}{\text{povprečno število popravljenih uveljavljajočih se navadnih delnic}}$
Dividenda na delnico	$\frac{\text{vsota dividend za navadne delnice v poslovnem letu}}{\text{povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic}}$

Slika 11: Temeljni kazalniki donosnosti
(Vir: PSR 8, 2016)

Zelo pomemben kazalnik iz te skupine je predvsem koeficient **čiste donosnosti kapitala**, ki pove, koliko denarnih enot je podjetje ustvarilo na eno denarno enoto kapitala. Delničarji lahko primerjajo izračunano vrednost tega kazalnika s podjetji s podobnim tveganjem, da ugotovijo uspešnost svoje naložbe (Igličar in Hočevar, 2011, str. 277).

Kazalnik razširjene donosnosti sredstev kaže razmerje med doseženim rezultatom poslovanja, povečanim za finančne odhodke, in vloženimi sredstvi. Kaže uspešnost uporabe sredstev podjetja ne glede na to, s kakšnimi stroški so bila ta

sredstva pridobljena. Pri **kazalniku čiste donosnosti sredstev** primerjamo čisti poslovni izid obračunskega obdobja s povprečnim stanjem sredstev in nam pove, koliko čistega dobička je podjetje ustvarilo s sredstvi, ki jih ima na voljo (Igličar in Hočevar, 2011, str. 276).

Koeficienta izplačila dividend lahko kažeta, kolikšen je delež dividend poslovnega leta v čistem poslovnem izidu ali pa kolikšen je delež dividend poslovnega leta v bilančnem dobičku, glede na to, katere kategorije primerjamo. **Osnovni čisti poslovni izid na delnico** in **popravljeni čisti poslovni izid na delnico** sta kazalnika, ki imata podobno izrazno moč, kažeta pa osnovno čisto dobičkovnost navadne delnice. Za lastnike je zanimiv **kazalnik dividenda na delnico**, ki pove, koliko dobička bo podjetje izplačalo v obliki dividend (Mayr, 2007, str. 156).

3.2.7 Temeljni kazalniki dodane vrednosti

Po PSR 8 je dodana vrednost razlika med seštevkom vseh prihodkov in seštevkom vseh odhodkov razen plač in povračil, ki pripadajo zaposlenim v okviru poslovnih odhodkov, obresti in drugih nadomestil, ki pripadajo posojilodajalcem in kreditorjem v okviru odhodkov, ter davkov, ki pripadajo državi. Dodana vrednost v ožjem pomenu so torej vsi prihodki iz poslovanja, zmanjšani za stroške blaga, materiala in storitev ter druge odhodke iz poslovanja (PSR 8, 2016). Temeljni kazalniki dodane vrednosti so prikazani na sliki 12.

TEMELJNI KAZALNIKI DODANE VREDNOSTI	
Dodana vrednost na zaposlenega	$\frac{\text{dodana vrednost}}{\text{povprečno število zaposlenih}}$
Stopnja udeležbe zaposlenih v dodani vrednosti	$\frac{\text{vsota čistih plač (brez všteti dajatev) in drugih deležev zaposlenih}}{\text{dodana vrednost}}$
Dodana vrednost na vloženi kapital	$\frac{\text{dodana vrednost}}{\text{povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida obračunskega obdobja)}}$

Slika 12: Temeljni kazalniki dodane vrednosti

(Vir: PSR 8, 2016)

Ti kazalniki nam povedo, kar je že razvidno iz njihovega naziva, kakšna je **dodana vrednost na zaposlenega**, ki kaže razmerje med dodano vrednostjo in povprečnim številom zaposlenih. **Kazalnik stopnje udeležbe zaposlenih v dodani vrednosti** kaže razmerje med dodano vrednostjo in vsoto čistih plač. **Kazalnik dodane vrednosti na vložen kapital** pa kaže razmerje med povprečnim kapitalom in

dodano vrednostjo. Podjetja, ki imajo visoke vrednosti teh kazalnikov, spadajo med uspešnejša, saj višja dodana vrednost pomeni tudi tehnološko zahtevnejšo proizvodnjo (PSR 8, 2016).

3.2.8 Temeljni kazalniki denarnega izida

V PSR 4 (2016) je denarni izid opredeljen kot razlika med prejemki in izdatki v obračunskem obdobju. V knjigovodskih razvidih in računovodskih izkazih se ugotavlja s primerjanjem ustreznih prejemkov in izdatkov. Presežek prejemkov nad izdatki je pozitiven, presežek izdatkov nad prejemki pa negativen denarni izid. Temeljni kazalniki denarnega izida so prikazani na sliki 13.

TEMELJNI KAZALNIKI DENARNEGA IZIDA	
Koeficient denarnega izida poslovnih prihodkov	$\frac{\text{denarni izid iz poslovanja}}{\text{poslovni prihodki}}$
Koeficient razmerja med denarnim in obračunskim izidom poslovanja	$\frac{\text{denarni izid iz poslovanja}}{\text{poslovni izid iz poslovanja}}$
Koeficient pokritosti nove naložbe z denarnim izidom iz poslovanja	$\frac{\text{denarni izid iz poslovanja}}{\text{nova naložba}}$
Koeficient pokritosti dolgov z denarnim izidom iz poslovanja	$\frac{\text{denarni izid iz poslovanja}}{\text{stanje dolgov}}$

Slika 13: Temeljni kazalniki denarnega izida
(Vir: PSR 8, 2016)

Denarni izid iz poslovanja je razlika med prejemki in izdatki pri poslovanju. Če ga primerjamo s poslovnimi prihodki, izračunamo **koeficient denarnega izida poslovnih prihodkov**, ki pove, kolikšen je delež denarnega izida iz poslovanja v poslovnih prihodkih. **Koeficient razmerja med denarnim in obračunskim izidom poslovanja** pokaže, kolikšna je pokritost poslovnega izida iz poslovanja z denarnim izidom. **Koeficient pokritosti nove naložbe z denarnim izidom iz poslovanja** pokaže, kako uspešno je nova naložba pokrita z denarjem, se pravi lastnim virom. **Koeficient pokritosti dolgov z denarnim izidom iz poslovanja** pokaže na pokritost dolgov z denarnim izidom, doseženim pri poslovanju (Mayr, 2007, str. 157–158).

4 ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA X Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI

4.1 PREDSTAVITEV PODJETJA X

Začetki družbe segajo v leto 1962, ko je bilo podjetje X ustanovljeno. V začetku se je ukvarjalo predvsem z vzdrževanjem in gradnjo cest. Po nenehni širitvi in razvoju se je leta 2011 preimenovalo; zdaj naročnikom zagotavlja celovite storitve na področju gradbeništva. Veliko pozornosti namenjajo tehnološkemu razvoju in raziskavam na področju ekologije, saj gradbeništvo močno posega v prostor, ga vidno preoblikuje in porablja neobnovljive vire. Zaradi zaostrenih razmer na trgu gradbenih dejavnosti, do katerih je prišlo zaradi upada investicij, je propadlo veliko gradbenih podjetij. Vse te razmere so zahtevale veliko prilagajanja poslovanja, ne samo zniževanja stroškov, pač pa tudi povečanja izkoriščanja lastnih virov in izboljšanja operativne učinkovitosti. Največja konkurenčna prednost podjetja X je lastna surovinska in tehnično-materialna baza.

V letu 2015 je bilo povprečno zaposlenih 297 delavcev, njihovo število se je prilagajalo glede na pridobljeno delo. Obseg pridobljenih del pa je v tesni povezavi z investicijsko politiko v državi. Če so gospodarske razmere v državi slabe, to močno negativno vpliva tudi na gradbeništvo. Ne glede na vse prilagoditve razmeram, opravljene optimizacije in doseganje zastavljenih ciljev, si gradbeno podjetje X ne predstavlja prihodnosti brez posluha države, ki bi morala skrbeti za zagon investicijskega mrtvila, spremembo zakonodaje na področju javnega naročanja, kjer je edini kriterij najnižja cena.

4.2 ANALIZA S KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA

Za izračun kazalnikov stanja financiranja smo uporabili podatke s pasivne strani bilance stanja v obdobju od leta 2011 do 2015.

Kazalniki stanja financiranja	2011	2012	2013	2014	2015
Stopnja lastniškosti financiranja	33,58 %	36,48 %	37,76 %	37,08 %	43,13 %
Stopnja dolžniškosti financiranja	66,42 %	63,52 %	62,24 %	62,92 %	56,87 %
Stopnja dolgoročnosti financiranja	43,29 %	64,28 %	65,72 %	59,90 %	63,68 %
Stopnja kratkoročnosti financiranja	56,71 %	35,72 %	34,28 %	40,10 %	36,32 %
Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja	1,98	1,74	1,65	1,70	1,32

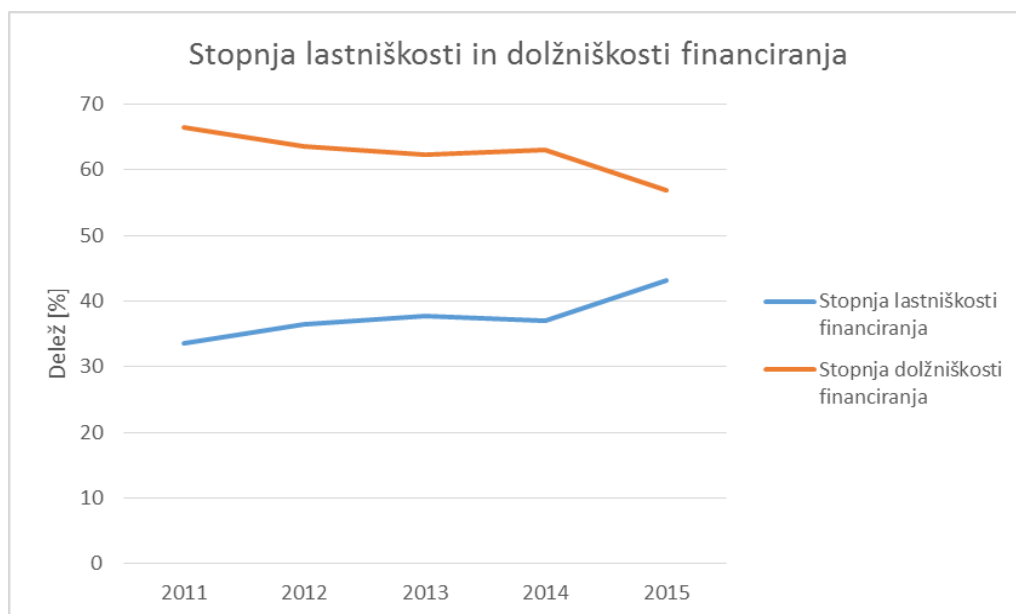
Tabela 1: Kazalniki stanja financiranja

(Vir: lastni)

Stopnja lastniškosti financiranja nam pove, kolikšen delež kapitala – lastnih virov – ima podjetje X v vseh virih financiranja. Iz tabele 1 lahko razberemo, da je vrednost kazalnika v proučevanem petletnem obdobju rasla. Vzrok za povečanje je povečanje kapitala zaradi prenesenih dobičkov iz preteklih let, saj je podjetje poslovalo z dobičkom. Ker posluje v gradbeni panogi, ki je bila v preteklih letih v hudi krizi, dobiček v celoti namenijo za poravnavanje možnih izgub v prihodnosti. Največjo vrednost je kazalnik dosegel v letu 2015, ko je znašal 43,13 %, najmanjšo pa v letu 2011, in sicer 33,58 %. Ugotavljamo, da je vrednost kazalnika naraščala iz leta v leto, izjema je leto 2014, ko je bila vrednost kazalnika 37,08 % in je bila nekoliko nižja kot leta 2013, ko je znašala 37,76 %, saj je podjetje iz prenesenega čistega poslovnega izida pokrilo izgubo pripojene hčerinske družbe. Iz tega lahko sklepamo, da je kljub temu da ima podjetje nekoliko manj lastnih virov kot tujih, povečalo svojo finančno neodvisnost, kar povečuje varnost poslovanja.

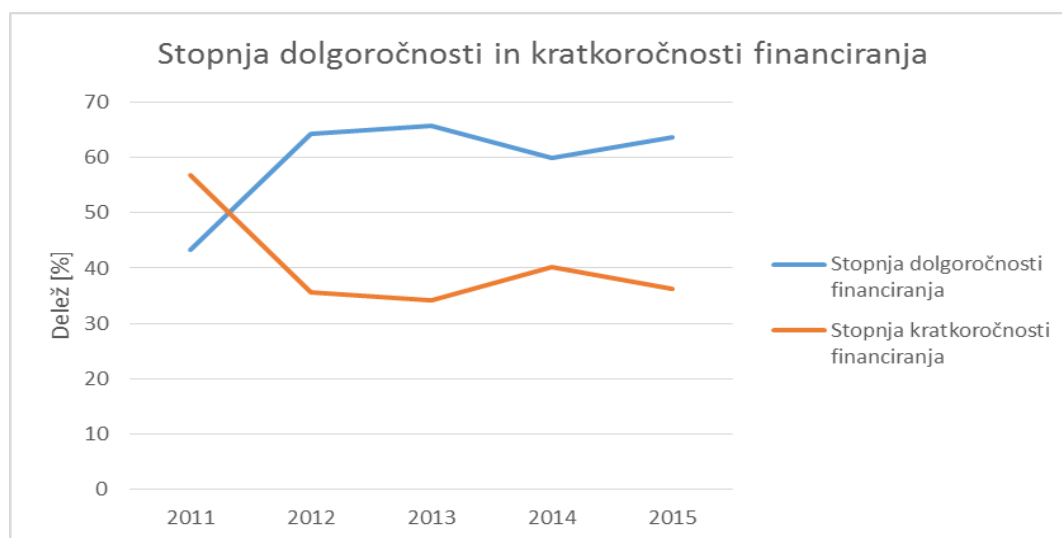
Nasprotno pa je delež dolžniških virov padal, kar pa pomeni, da je podjetje zmanjševalo finančno odvisnost od tujih financierjev. V letu 2015 se je tako odstotek tujih virov financiranja znižal že na 56,87 % in se približal priporočljivi vrednosti kazalnika, ki je 50 %.

Vrednosti kazalnikov lastniškosti in dolžniškosti financiranja za podjetje X so prikazane na sliki 14.

Slika 14: Stopnja lastniškosti in dolžniškosti financiranja
(Vir: lastni)

Podjetje je imelo na dan 31. 12. 2011 43,29 % dolgoročnih in 56,71 % kratkoročnih virov financiranja, kar je z vidika varnosti poslovanja neugodno, saj večji delež kratkoročnih virov financiranja povečuje tveganje kratkoročne plačilne sposobnosti. Že v letu 2012 se je stanje spremenilo, kar je razvidno tudi s slike 15, saj je podjetje prestrukturiralo kratkoročni kredit v dolgoročne in tako povečalo dolgoročne vire financiranja, ki so praviloma kvalitetni viri. Leta 2012 je imelo podjetje 64,28 %, leta 2013 pa 65,72 % dolgoročnih virov financiranja. Vrednost kazalnika se je v letu 2014 znižala na 59,90 % na račun povečanja kratkoročnih poslovnih obveznosti do dobaviteljev. Konec leta 2015 je imelo podjetje 63,68 % dolgoročnih virov financiranja in 36,32 % kratkoročnih virov financiranja, kar je z vidika varnosti poslovanja dokaj ugodno in ocenjujemo, da podjetje v kratkem ne bo imelo likvidnostnih težav.

Slika 15: Stopnja dolgoročnosti in kratkoročnosti financiranja
(Vir: lastni)

Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja, ki ima vrednost nad »1«, pove, da ima podjetje več dolgov kot kapitala. V našem primeru ima torej podjetje več dolgov kot kapitala, vendar vrednosti kazalnikov iz leta v leto padajo, kar pomeni, da se stanje z vidika varnosti poslovanja izboljšuje.

4.3 ANALIZA S KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA

Za izračun kazalnikov stanja investiranja smo uporabili podatke z aktivne strani bilance stanja v obdobju od leta 2011 do 2015.

Kazalniki stanja investiranja	2011	2012	2013	2014	2015
Stopnja osnovnosti investiranja	41,66 %	52,59 %	51,25 %	49,16 %	49,51 %
Stopnja obratnosti investiranja	47,83 %	38,59 %	39,64 %	42,28 %	41,00 %
Stopnja dolgoročnosti investiranja	45,07 %	56,98 %	56,12 %	52,64 %	54,54 %
Stopnja kratkoročnosti investiranja	54,93 %	43,02 %	43,88 %	47,36 %	45,46 %

Tabela 2: Kazalniki stanja investitorja
(Vir: lastni)

Kazalniki stanja investiranja so pomembni predvsem za vodstvo podjetja, ki odloča o prihodnjih investicijah. Iz tabele 2 lahko razberemo, da je bila stopnja osnovnosti investiranja v obravnavanem podjetju najnižja v letu 2011 (le 41,66 %), najvišja pa v letu 2012, ko je dosegla 52,59 %. V ostalih letih se je gibala okoli 50 %. Leta 2012 je podjetje začelo z gradnjo večje investicije, kar razberemo iz bilance stanja, kjer se je močno povečala postavka opredmetenih osnovnih sredstev v gradnji in izdelavi. Prav zato so bile investicije v ostalo opremo manjše kot v predhodnih letih, kar kaže stopnja obratnosti investiranja. Najvišjo vrednost je kazalnik dosegel leta 2011, in sicer 47,83 %, najnižjo pa leta 2012, ko je znašala 38,59 %. V letih od 2013 do 2015 pa je stopnja obratnosti investiranja okrog 40 %.

Stopnja dolgoročnosti investiranja je bila najnižja leta 2011, in sicer 45,07 %, najvišja pa leta 2012, ko je znašala 56,98 %. To je posledica že prej omenjene večje investicije v osnovna sredstva. V ostalih letih pa se je gibala nad 50 %. Stopnja kratkoročnosti investiranja je bila najvišja leta 2011, in sicer 54,93 %, in najnižja leta 2012, ko je znašala 43,02 %. Stopnja kratkoročnosti investiranja se od leta 2013 do leta 2015 giblje okrog 45 %.

Vrednosti kazalnikov stanja investiranja težko ocenjujemo, saj ne vemo, kakšna je priporočena vrednost kazalnikov v panogi, v kateri podjetje posluje. Pomembna je tudi računovodska politika podjetja glede amortiziranja osnovnih sredstev: po kakšni ceni podjetje vrednoti zaloge in ali jih primerno prevrednoti zaradi oslabeitev. Vsi ti in še drugi dejavniki močno vplivajo na vrednosti kazalnikov stanja investiranja. Kljub vsemu pa lahko iz pojasnil k računovodskim izkazom razberemo, da podjetje X skrbi za svojo obnovo in rast.

4.4 ANALIZA S KAZALNIKI VODORAVNE FINANČNE SESTAVE

Za izračun kazalnikov vodoravnega finančnega ustroja smo uporabili podatke iz aktivne in pasivne strani bilance stanja v obdobju od leta 2011 do 2015.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja	2011	2012	2013	2014	2015
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	0,81	0,69	0,74	0,75	0,87
Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev	0,75	0,64	0,67	0,70	0,79
Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev	0,96	1,13	1,17	1,14	1,17
Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti	0,003	0,01	0,011	0,03	0,28
Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti	0,49	0,54	0,71	0,82	1,00

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	0,97	1,21	1,29	1,25	1,39
--	------	------	------	------	------

Tabela 3: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

(Vir: lastni)

Iz izračunov koeficienta kapitalne pokritosti osnovnih sredstev, ki so prikazani v tabeli 3, se lahko vidi, da proučevano podjetje v letih od 2011 do 2015 osnovnih sredstev ne pokriva samo s kapitalom, pač pa tudi z dolгови. Leta 2011 je bila vrednost kazalnika 0,81, leta 2012 pa je padla na 0,69. Iz bilance stanja razberemo, da je podjetje za večjo investicijo v osnovna sredstva najelo kredit. Po letu 2013 pa je začela vrednost kazalnika naraščati.

Tudi pri koeficientu kapitalne pokritosti dolgoročnih sredstev ugotovimo, da je slika podobna. To pomeni, da podjetje svoja dolgoročna sredstva financira s kapitalom in z dolгови. Glede na ta dva kazalnika bi lahko trdili, da ima podjetje nekoliko premalo kapitala. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev pa pokaže, da podjetje upošteva pravilo zdravega financiranja, saj od leta 2012 naprej vsa svoja dolgoročna sredstva financira z dolgoročnimi viri. Finančno ravnotežje namreč ni vprašanje razmerja med kapitalom in dolгови, temveč je to vprašanje usklajene ročnosti sredstev in obveznosti do njihovih virov. Vrednosti kazalnikov iz leta v leto naraščajo, zato lahko ocenjujemo, da podjetje na dolgi rok ne bo imelo težav s plačilno sposobnostjo.

Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti ali hitri koeficient pokaže razmerje med likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi v danem trenutku. Vrednost hitrega koeficienta je v letu 2011 le 0,003, v letih 2012 in 2013 se vrednost giblje okoli 0,01, leta 2014 pa znaša 0,03. Čeprav se vrednosti kazalnikov iz leta v leto počasi povečujejo in je leta 2015 dosegel že vrednost 0,28, ima podjetje le malo sredstev v najbolj likvidni obliki za poravnavo kratkoročnih obveznosti. Iz poslovnega poročila lahko razberemo, da prihaja do razhajanj med opravljenimi storitvami in denarnim tokom, kar pa podjetje rešuje z najemanjem kratkoročnih kreditov. Zgodi pa se tudi, da kratkoročni dolгови lahko zapadejo pozneje, kot se bodo zbrala denarna sredstva z naslova prodaje zalog.

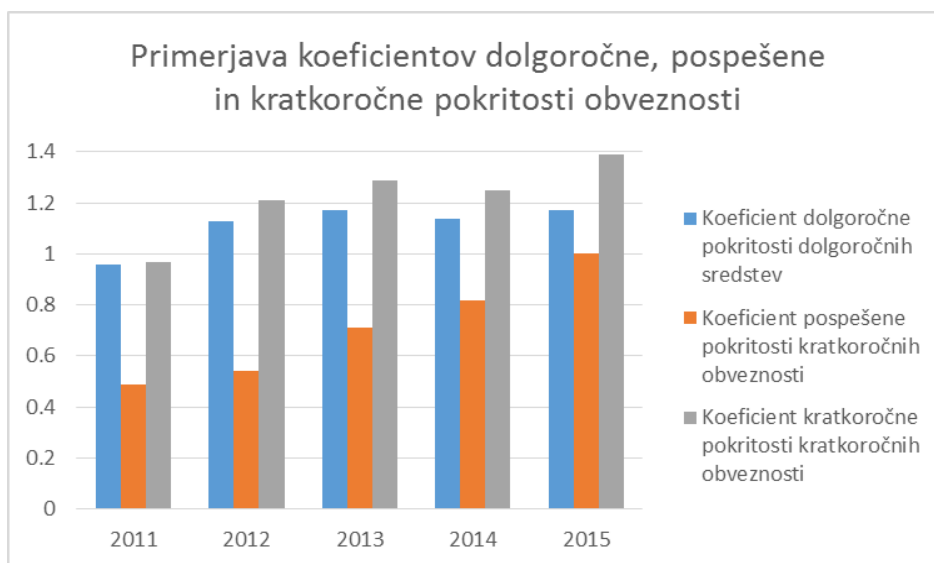
Tudi vrednost koeficienta pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti ali pospešeni koeficient v obravnavanem podjetju konstantno narašča. Tako se je vrednost kazalnika iz 0,49 iz leta 2011 in 0,54 v letu 2012 v letu 2013 povečala na 0,71, v letu 2014 pa je dosegla priporočljivo vrednost 0,82. Priporočeno je, da bi vsaj 80 % kratkoročnih obveznosti podjetje plačalo z likvidnimi sredstvi in pričakovanimi prilivi z naslova kratkoročnih terjatev. Medtem ko je hitri koeficient dosegel vrednost precej pod priporočljivo mejo in bi lahko zaključili, da ima podjetje težave z likvidnostjo, pa nam pospešeni koeficient kaže, da podjetje nima težav s pokrivanjem svojih kratkoročnih obveznosti. Iz navedenega lahko sklepamo, da

pospešeni koeficient prikazuje realnejšo sliko plačilne sposobnosti obravnavanega podjetja X.

Tudi iz izračuna koeficienta kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti ali kratkoročnega koeficienta je razvidno, da ne bo težav s plačilno sposobnostjo na kratek rok. Razen v letu 2011, ko je bila vrednost kazalnika pod »1«, je bilo podjetje sposobno s kratkoročnimi sredstvi poravnati vse kratkoročne obveznosti.

Iz tabele 3 izhaja, da so vsi kazalniki vodoravne finančne sestave razen hitrega koeficienta za podjetje v obravnavanih petih letih dokaj ugodni. Z ustreznimi viri financiranja so precej dobro pokrita posamezna sredstva, zato ocenjujemo, da podjetje ne bo imelo težav s poravnavanjem svojih obveznosti.

Slika 16 prikazuje primerjavo koeficientov dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev, koeficientov pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti in koeficientov kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti med leti 2011 in 2015. Razvidno je, da so vrednosti vseh koeficientov z leti naraščale.

Slika 16: Primerjava koeficientov dolgoročne, pospešene in kratkoročne pokritosti obveznosti
(Vir: lastni)

4.5 ANALIZA S KAZALNIKI OBRAČANJA

Za izračun kazalnikov obračanja smo uporabili podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida v obdobju od leta 2011 do 2015.

Kazalniki obračanja	2011	2012	2013	2014	2015
Dnevi vezave terjatev do kupcev	98 dni	55 dni	85 dni	76 dni	54 dni
Dnevi vezave obveznosti do dobaviteljev	107 dni	51 dni	83 dni	82 dni	68 dni
Dnevi vezave obratnih sredstev	184 dni	113 dni	152 dni	112 dni	99 dni
Dnevi vezave zalog materiala	250 dni	157 dni	119 dni	70 dni	53 dni

Tabela 4: Kazalniki obračanja
(Vir: lastni)

Kazalniki obračanja se lahko merijo v koeficientu ali v dnevih vezave. Koeficient obračanja pove, kolikokrat se je določena kategorija v enem letu obrnila v denar, dnevi vezave pa povedo čas trajanja enega obrata.

Iz tabele 4 lahko ugotovimo, da so dnevi vezave terjatev do kupcev v proučevanih letih zelo različni. Opaziti je, da se podjetje trudi z izterjavo terjatev, saj se je povprečni plačilni rok kupcev znižal z 98 dni v letu 2011 na le 54 dni v letu 2015. Čas unovčenja terjatev pa je dejansko nekoliko daljši, saj v poslovnem poročilu družbe preberemo, da so terjatve do kupcev v bilanci stanja prikazane v neto vrednosti, to pomeni, da so zmanjšane za zneske dvomljivih in spornih terjatev. Ker ti zneski niso zanemarljivi, mora podjetje nameniti več pozornosti določitvi bonitete kupcev. Iz poslovnega poročila lahko razberemo tudi, da so kupci v veliki večini državne institucije in občine, njihova plačila pa so vezana na sprejete proračune in proračunska sredstva. Z vidika varnosti plačila te terjatve niso tvegane, lahko pa podjetju povzročijo likvidnostne težave. Te težave podjetje rešuje, tako da tudi svoje obveznosti do dobaviteljev poravnava sorazmerno s plačili kupcev. Tako je podjetje v letu 2011 v povprečju potrebovalo 107 dni, da je poravnalo svoje obveznosti do dobaviteljev. V naslednjih letih so se roki plačil dobaviteljem skrajšali sorazmerno s plačili kupcev. V letih 2012 in 2013 so celo prej poravnali svoje obveznosti do dobaviteljev, kot pa so prejeli plačila od kupcev. Razmere so se v letu 2014 in 2015 obrnile in je podjetje zopet prej prejelo plačilo kupcev kot poravnalo svoje obveznosti do dobaviteljev. Slednje je za podjetje ugodneje, saj naj bi bili dnevi vezave terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev izenačeni.

Dnevi vezave obračanja obratnih sredstev in zalog materiala v proučevanih letih se iz leta v leto zmanjšujejo. Od hitrosti obračanja obratnih sredstev je odvisno, ali podjetje učinkovito upravlja z njimi. Medtem ko so se leta 2011 obratna sredstva obrnila le dvakrat na leto, pa se v letu 2015 obrnejo že 3,6-krat oziroma v 99 dneh. Vodstvo podjetja tako povečuje učinkovitost upravljanja s sredstvi. Tudi pri izračunu

koeficienta obračanja zalog materiala se kaže izboljšanje gospodarjenja z zalogami materiala in pospeševanje kroženja materiala. V letu 2011 so dnevi vezave zalog materiala v povprečju trajali kar 250 dni, v letu 2012 so se zmanjšali na 157 dni, medtem ko so bili dnevi vezave zalog materiala v letu 2015 samo še 53 dni. Vse to pozitivno vpliva na denarne tokove in zmanjšuje stroške skladiščenja in izgub pri skladiščenju materiala.

4.6 ANALIZA S KAZALNIKI GOSPODARNOSTI IN DOBIČKONOSNOSTI

Za izračun kazalnikov gospodarnosti in dobičkonosnosti smo uporabili podatke iz izkaza poslovnega izida v obdobju 2011–2015.

Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti	2011	2012	2013	2014	2015
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,02	1,02	1,04	1,05	1,05
Koeficient celotne gospodarnosti poslovanja	1,00	1,00	1,02	1,04	1,04
Stopnja čiste dobičkonosnosti kapitala ROE	0,32 %	0,97 %	5,84 %	14,92 %	13,71 %
Stopnja čiste dobičkonosnosti sredstev ROA	0,11 %	0,35 %	2,08 %	4,81 %	5,20 %

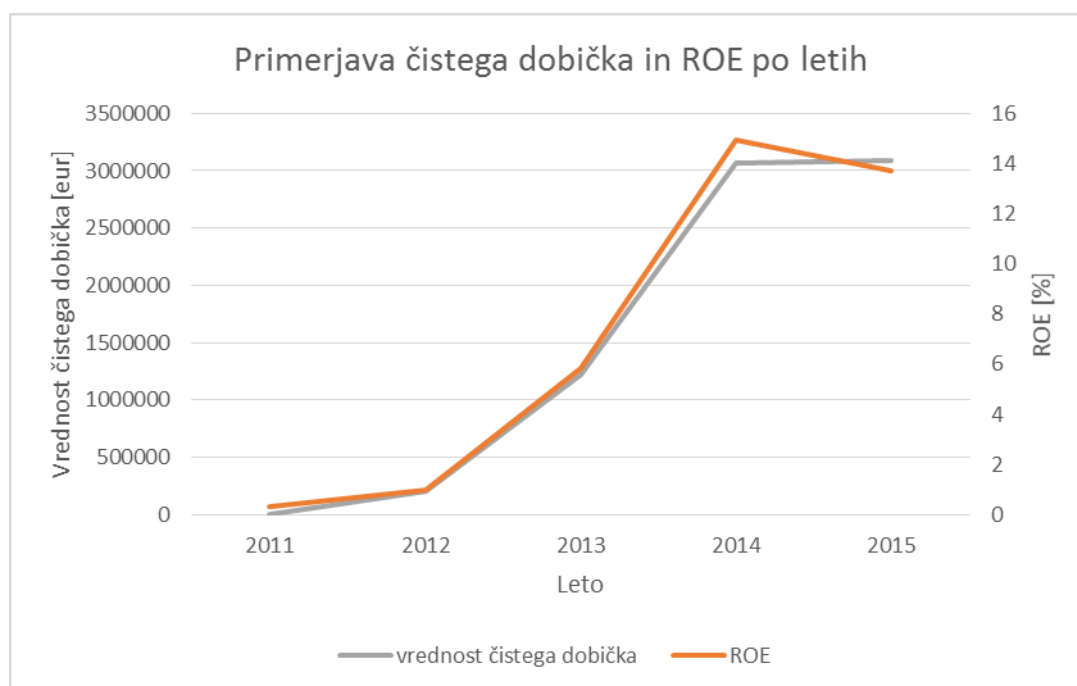
Tabela 5: Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti

(Vir: lastni)

Izračuni v tabeli 5 kažejo, da podjetje v vseh opazovanih letih posluje gospodarno, saj je vrednost kazalnikov gospodarnosti v vseh letih večja od »1«. V letih 2014 in 2015 se je vrednost kazalnika gospodarnosti poslovanja v primerjavi s prejšnjimi leti še nekoliko povečala. Ugotavljamo, da podjetje iz svoje osnovne dejavnosti ustvarja dobiček, ki pa ga kot celoto nekoliko znižujejo neugodna razmerja med drugimi prihodki in odhodki. Vrednost koeficientov celotne gospodarnosti je v primerjavi s koeficienti gospodarnosti poslovanja v vseh letih zato nekoliko nižja. Znižujejo jo drugi finančni odhodki, predvsem finančni odhodki iz prejetih posojil. Kljub temu pa podjetje posluje uspešno, saj so v vsem petletnem obdobju več ustvarili kot porabili. Tako je podjetje v letu 2015 ustvarilo kar 3,643.730,00 EUR dobička pred davki.

Eden najpomembnejših kazalnikov za lastnike kapitala je stopnja čiste dobičkonosnosti kapitala – ROE. Kot je razvidno iz tabele 5, je razmerje med čistim dobičkom in kapitalom podjetja iz leta v leto boljše. Najnižjo vrednost je kazalnik dosegel leta 2011, in sicer 0,32 %, najvišjo pa leta 2014, kar 14,92 %. Tako je podjetje v letu 2014 za vsakih 100 EUR vloženega kapitala ustvarilo 14,92 EUR čistega dobička. Leta 2015 se je stopnja čiste dobičkonosnosti kapitala nekoliko znižala, in sicer na 13,71 %, saj se je povečal osnovni kapital družbe za 1.100.000,00 EUR na račun prenesenih dobičkov iz preteklih let. Poleg tega pa so se v letu 2015 drugi poslovni odhodki povišali glede na leto 2014 za 81 %, kar je posledica povišanja nadomestil za stavbno zemljišče. Lastniki podjetja so z rezultatom poslovanja zadovoljni, saj je podjetje v opazovanem obdobju ustvarilo vsako leto več dobička, ki pa ostaja po njihovem sklepu nerazporejen in se namenja uporabi v naslednjih letih.

Rast čistega dobička in stopnja čiste dobičkonosnosti kapitala sta prikazani na sliki 17. Razvidno je, da vrednosti čistega dobička iz leta v leto naraščajo, prav tako pa narašča tudi stopnja čiste dobičkonosnosti kapitala, z izjemo leta 2015, zaradi zgoraj omenjenih razlogov.

Slika 17: Primerjava čistega dobička in ROE po letih
(Vir: lastni)

Kazalnik čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA) nam pove, koliko čistega dobička ustvari podjetje s sredstvi, s katerimi razpolaga. Tudi vrednosti teh kazalnikov rastejo. Leta 2011 je bila donosnost sredstev le 0,11 %, leta 2015 pa že 5,20 %. V

letu 2015 je podjetje izvedlo slabitev oziroma uskladitev vrednosti zemljišč in oslabitev naložbe – sofinanciranje izgradnje večstanovanjskega objekta – in s tem nekoliko zmanjšalo vrednost vseh sredstev. Poleg tega pa se zmanjšujejo tudi kratkoročne in dolgoročne obveznosti do bank, kar vpliva na visoko vrednost kazalnika.

5 ZAKLJUČEK

Cilj vsakega podjetja je, da z minimalnimi sredstvi doseže maksimalne poslovne učinke. S pravilno vodeno politiko poslovanja se lahko izogne številnim tveganjem, s katerimi se srečuje pri svojem poslovanju. Splošne gospodarske razmere v Sloveniji so bile v preteklih letih zelo zaostrene, še posebej na področju gradbeništva. Propadla so mnoga velika gradbena podjetja, kar je vplivalo tudi na poslovanje manjših podjetij.

Namen diplomske naloge je bil z določenimi postopki analize poslovanja podjetja X oceniti poslovanje. Ocena pokaže njegovo boljšo ali slabšo sliko poslovanja v določenem obdobju. Temeljni računovodski izkazi kažejo splošno sliko podjetja v preteklem obdobju. Analiza računovodskih izkazov lahko pomaga odkriti napake in pomanjkljivosti pri preteklem poslovanju, ki jih lahko z ustreznimi ukrepi odpravimo ali preprečimo, da se ne ponavljajo tudi v prihodnje. Z računovodskimi kazalniki smo analizirali poslovanje podjetja X in pridobili vrsto koristnih informacij o poslovanju podjetja v obdobju od leta 2011 do leta 2015.

Najpomembnejše ugotovitve so, da je podjetje na splošno poslovalo uspešno, kar kaže na uspešno vodenje v preteklosti. Kazalniki stanja financiranja sicer kažejo, da ima podjetje nekoliko prenizek delež kapitala, vendar pa se stanje vsako leto izboljšuje. Tudi tuji viri financiranja so dolgoročne narave, zato ocenjujemo, da kratkoročna plačilna sposobnost ne bo ogrožena. Kazalniki stanja investiranja kažejo, da podjetje skrbi za rast in širitev svoje osnovne dejavnosti. Svoje velike investicije sicer financira z najemanjem kreditov, vendar obveznosti sproti uspešno poravnava. Pri širjenju podjetja pa mora biti podjetje previdno, saj prevelika rast lahko pomeni tudi nevarnost v primeru ponovne gospodarske krize. Gradbeništvo spada med sektorje, na katere ima kriza največji vpliv. Obstaja nevarnost zmanjšanja javnih naročil, zasebnih investicij podjetij, pa tudi občanov. Podjetje mora ostati fleksibilno in se sproti prilagajati razmeram na trgu. Zaradi velike konkurence na trgu in pritiska na cene se mora prilagajati s širjenjem svoje dejavnosti na perspektivna področja. V svetu je vse več poudarka na ekologiji, zato menimo, da bi morale podjetje temu področju nameniti veliko pozornost. Pomembna je gradnja energetske varčnih objektov in uporaba okolju prijaznih materialov. Konkurenčna prednost podjetja je lahko tudi razvoj tehnologij za koriščenje, predelavo in ponovno uporabo gradbenih odpadkov.

Tudi kazalniki vodoravne finančne sestave, ki so namenjeni presojanju kvalitete financiranja, kažejo zadovoljive vrednosti. Izračunani koeficienti kapitalne pokritosti osnovnih sredstev in koeficienti kapitalne pokritosti dolgoročnih sredstev so v vseh letih nekoliko prenizki, vendar menimo, da to ni problematično, saj preostanek dolgoročnih sredstev podjetje financira s tujimi dolgoročnimi viri. Kazalniki, ki kažejo plačilno sposobnost podjetja na kratek rok, so hitri koeficient, pospešeni koeficient in kratkoročni koeficient. Vrednosti hitrega koeficienta so zelo nizke, vendar pa pospešeni in kratkoročni koeficient kažeta nekoliko boljše vrednosti. Slabost ocenjevanja plačilne sposobnosti s kazalniki vodoravne finančne sestave je v tem, da se računajo na podlagi statičnih podatkov, medtem ko je plačilna sposobnost dinamično opredeljena kategorija. Iz pojasnil k bilanci stanja lahko razberemo, da podjetje rešuje težave kratkoročne plačilne sposobnosti z najemanjem kratkoročnih kreditov.

S kazalniki obračanja proučujemo hitrost obračanja posameznih sredstev in izražajo sposobnost učinkovitega poslovanja s sredstvi. Ugotovili smo, da kupci v povprečju zelo različno poravnajo svoje obveznosti. Iz poslovnega poročila razberemo, da je več kot polovica poslovnih prihodkov vezanih na proračunska sredstva in te terjatve niso tvegane glede poplačila. Problem pa predstavljajo dvomljive in sporne terjatve, ki niso kakorkoli zavarovane in so dane v tožbo oziroma so predmet prisilne poravnave. Podjetje bi moralo več pozornosti nameniti ugotavljanju bonitete kupcev in izterjavi zapadlih terjatev. Iz javnih objav se lahko pridobijo podatki o finančnem stanju pravnih oseb in blokiranih poslovnih računih. Od kupcev s slabo boniteto bi morali zahtevati plačila avansov ali dodatne inštrumente zavarovanja. Sklenitev posla za vsako ceno ni smiselna, saj lahko finančna nedisciplina podjetje pahne v težave. Konkurenca na trgu je vse hujša in tudi boj za kupce vse večji. V podjetju bi si morali prizadevati, da obdržijo kupce, ki so redni plačniki, s tem da jim pri nakupu odobrijo razne ugodnosti (popuste, brezplačne prevoze, razna svetovanja in podobno). Velikokrat je pomemben tudi odnos, ki kupcu daje vtis, da je za prodajalca pomembna stranka, ne glede na obseg sklenjenega posla. Redna plačila kupcev pa so tudi pogoj, da podjetje lahko poravnava svoje obveznosti do dobaviteljev. V proučevanem primeru ugotovimo, da so plačilni roki kupcev primerno izravnani z roki plačil dobaviteljem.

Tudi kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti kažejo na dobro poslovanje podjetja. Skozi vsa opazovana leta posluje z dobičkom. Donos na vloženi kapital se prav tako povečuje iz leta v leto, kar je izrednega pomena za lastnike, saj krepi njihovo zaupanje v poslovanje podjetja, hkrati pa povečuje njihov vloženi kapital.

Zaradi zaostrenih razmer na trgu se podjetje veliki konkurenci prilagaja s stalnim širjenjem svoje dejavnosti. Pri tem ne sme pozabiti na gospodarno ravnanje s sredstvi in nadaljevati z zniževanjem stroškov. Ena od možnosti je odprodaja

nepotrebnega premoženja in dokup premoženja, ki se uporablja za povečanje proizvodnje na področje širitve. Povečuje se tudi obseg izvršenih del, medtem ko se število zaposlenih delavcev ne spreminja. Glede na to, da gradbeništvo spada med sezonske dejavnosti, podjetje rešuje povečan obseg del z najemanjem podizvajalcev. Pri tem pa obstaja tveganje, da dela izvedejo nekvalitetno ali vgradijo slabše materiale. Podjetje mora vsa dela skrbno nadzorovati, saj je odprava napak v garancijski dobi lahko še dražja kot pa prvotna kvalitetna izvedba del. Pri tem ima pomembno vlogo tudi primerno nagrajevanje zaposlenih. Pri večjih delih, ki jih skupaj izvajajo s poslovnimi partnerji, je prav tako potrebno skrbno preveriti finančni položaj poslovnega partnerja, da ne prihaja do propada posla in finančne slabitve podjetja. Nadaljnji razvoj podjetja je v veliki meri odvisen od njegove uspešnosti pridobivanja poslov na javnih razpisih in pridobivanju koncesij, zato vodilni tega področja ne smejo zanemariti. Njihova največja konkurenčna prednost je lastna surovinska in tehnična materialna baza. Hiter odziv na spremembe v okolju in družbi je bistven za razvoj in obstoj podjetja.

LITERATURA IN VIRI

Ajpes. Letno poročilo podjetja XY za leta 2011–2015.

Bergant, Ž. (2010). *Organiziranje računovodstva v povezavi s finančno funkcijo*. Ljubljana: ABECEDA Svetovanje.

Bergant, Ž. (2013). *Analiza poslovanja od teorije do prakse (računovodski in finančni vidiki)*. Ljubljana: Inštitut za poslovodno računovodstvo.

Igličar, A. in Hočevar, M. (2011). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: GV Založba d.o.o.

Mayr, B. (2007). *Uvod v računovodstvo*. Ljubljana: ABECEDA Storitve d.o.o.

Milost, F. (2009). *Osnove računovodstva*. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper.

Pravila skrbnega računovodenja 4 (2016). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Pravila skrbnega računovodenja 8 (2016). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Pučko, D. (2005). *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.

Slovenski računovodski standard 20 (2016). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Slovenski računovodski standard 21 (2016). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Slovenski računovodski standard 22 (2016). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Slovenski računovodski standard 23 (2016). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

Štefe, E. (2014). *Analiza bilanc z revizijo*. Kranj: B&B.

Šuštar, R. (2009). *Analiza bilanc z revizijo*. Ljubljana: Zavod IRC, Višja strokovna šola.

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS*, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17.

Zakon o revidiranju (ZRev-2). *Uradni list RS*, št. 65/08 in 63/13 – ZS-K.

PRILOGI

Priloga 1: Bilanca stanja

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida

Priloga 1: Bilanca stanja

BILANCA STANJA	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013	31. 12. 2014	31. 12. 2015
SREDSTVA	62,164.984	57,841.210	58,625.601	63,710.014	59,378.248
A. Dolgoročna sredstva	28,017.704	32,957.608	32,899.076	33,538.214	32,382.583
I. Neopredmetena sredstva in dolg. AČR	684.606	664.577	650.447	523.147	9.825
1. Dolgoročne premoženjske pravice	684.606	600.000	600.000	485.273	0
2. Druga neopredmetena sredstva	0	64.577	50.447	37.874	9.825
II. Opredmetena osnovna sredstva	25,210.273	29,751.608	29,394.517	30,799.241	29,386.645
1. Zemljišča in zgradbe	19,718.447	19,631.063	19,378.822	18,979.166	17,436.366
a) Zemljišča	17,188.681	16,897.048	16,765.907	16,467.229	14,659.903
b) Zgradbe	2,529.766	2,734.015	2,612.915	2,511.937	2,776.463
2. Proizvajalne naprave in stroji	1,945.435	1,765.887	1,273.428	1,202.590	1,119.338
3. Druge naprave in oprema	1,817.330	1,059.072	904.424	1,070.245	1,251.892
4. Opredm. osn. sred., ki se pridobivajo	1,729.061	7,295.586	7,837.843	9,547.240	9,579.049
a) Opr.osn.sred.v gradnji in izdelavi	569.935	7,195.586	7,713.939	9,435.240	9,467.049
b) Predujmi za pridobitev opr.osn.sred.	1,159.126	100.000	123.904	112.000	112.000
III. Naložbene nepremičnine	636.727	588.765	544.498	498.494	468.536
IV. Dolgoročne finančne naložbe	1,469.421	1,952.658	2,309.614	1,717.332	2,517.577
1. Dolg. fin. naložbe, razen posojil	916.572	1,051.227	1,100.774	117.391	117.391
a) Delnice in deleži v družbah v skupini	650.775	1,050.774	1,100.774	117.391	117.391
c) Druge delnice in deleži	265.797	453	0	0	0
2. Dolgoročna posojila	552.849	901.431	1,208.840	1,599.941	2,400.186
b) Dolgoročna posojila drugim	552.849	901.431	1,208.840	1,599.941	2,400.186
V. Dolgoročne poslovne terjatve	16.677	0	0	0	0
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	16.677	0	0	0	0
VI. Odložene terjatve za davek	0	0	0	0	0
B. Kratkoročna sredstva	34,078.674	24,791.510	25,569.675	30,137.089	26,921.070
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	2.977	952.165	951.782	951.490	773.237
II. Zaloge	12,352.843	11,163.604	9,025.564	7,124.936	4,839.440
1. Material	5,862.321	4,856.503	4,987.066	3,675.890	2,265.750
2. Nedokončana proizvodnja	491.086	1,957.596	372.128	229.918	59.494
3. Proizvodi in trgovsko blago	5,999.436	4,349.505	3,666.370	3,219.128	2,514.196
III. Kratkoročne finančne naložbe	4,425.103	1,611.703	1,534.467	2,284.791	1,875.097
2. Kratkoročna posojila	4,425.103	1,611.703	1,534.467	2,284.791	1,875.097
a) Kratkoročna posojila	2,136.700	1,526.200	1,448.728	1,342.832	1,340.721

družbam v skupini					
b) Kratkoročna posojila drugim	2,288.403	85.503	85.739	941.959	534.376
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	17,201.111	10,858.757	13,831.706	19,048.227	14,055.138
1. Kratk. posl. terjatve do družb v skupini	6,115.303	929.705	414.048	443.669	473.479
2. Kratk. posl. terjatve do kupcev	9,976.117	9,032.135	12,125.060	16,901.072	12,373.647
3. Kratk. posl. terjatve do drugih	1,109.691	896.917	1,292.598	1,703.486	1,208.012
V. Denarna sredstva	96.640	205.281	226.156	727.645	5,378.158
C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	68.606	92.092	156.850	34.711	74.595
Zabilančna sredstva	17,420.757	25,998.407	22,165.064	32,640.779	45,812.524
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	62,164.984	57,841.210	58,625.601	63,710.014	59,378.248
A. Kapital	20,875.594	21,102.350	22,134.656	23,625.123	25,610.159
I. Vpoklicani kapital	1,111.822	1,111.822	1,111.822	1,111.822	2,211.821
1. Osnovni kapital	1,111.822	1,111.822	1,111.822	1,111.823	2,211.822
II. Kapitalske rezerve	2,873.508	2,873.508	2,873.508	2,873.508	2,873.508
III. Rezerve iz dobička	5,283.606	5,283.606	5,283.606	5,290.712	5,290.712
1. Zakonske rezerve	157.333	157.333	157.333	162.573	162.573
2. Rezerve za lastne delnice	467.995	467.995	467.995	467.995	467.995
3. Lastne delnice (kot odbitna postavka)	467.995	467.995	467.995	467.995	467.995
4. Statutarne rezerve	314.666	314.666	314.666	314.666	314.666
5. Druge rezerve iz dobička	4,811.607	4,811.607	4,811.607	4,813.473	4,813.473
IV. Presežek iz prevrednotenja	9,968.947	9,829.747	9,475.993	9,307.999	8,041.347
V. Preneseni čisti poslovni izid	1,571.465	1,801.476	2,167.432	1,973.609	4,104.847
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	66.246	202.191	1,222.295	3,067.473	3,087.924
B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	326.337	303.015	272.411	263.464	840.307
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obvezn.	249.891	220.797	200.994	160.738	532.839
2. Druge rezervacije	76.446	82.218	71.417	102.726	109.990
3. Druge pasivne časovne razmejitve	0	0	0	0	197.478
C. Dolgoročne obveznosti	5,712.101	15,775.127	16,123.242	14,274.411	11,360.533
I. Dolgoročne finančne obveznosti	4,256.253	13,160.926	13,691.587	12,026.937	10,104.310
2. Dolg. finančne obveznosti do bank	2,000.000	11,819.913	12,695.090	11,509.767	9,669.155
4. Druge dolg.finančne obveznosti	2,256.253	1,341.013	996.497	517.170	435.155
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	1,234.500	878.243	822.569	0
2. Dolg. poslovne obvezn. do dobaviteljev	0	1,234.500	878.243	822.569	0
III. Odložene obveznosti za davek	1,455.848	1,379.701	1,553.412	1,424.905	1,256.223
Č. Kratkoročne obveznosti	34,995.751	20,405.345	19,795.412	24,146.668	19,339.232
I. Obveznosti, vključene v skupine za	0	0	0	0	0

odtujitev					
II. Kratkoročne finančne obveznosti	17,768.432	10,437.454	7,189.069	4,476.447	2,741.831
2. Kratk.finančne obveznosti do bank	14,874.778	9,132.054	6,436.455	4,008.844	2,456.445
4. Druge kratk.finančne obveznosti	2,893.654	1,305.400	752.614	467.603	285.386
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	17,227.319	9,967.891	12,606.343	19,670.221	16,597.401
1. Kratk.posl.obvez.do družb v skupini	5,088.884	1,212.608	1,351.376	1,328.669	1,160.608
2. Kratk.posl.obvez.do dobaviteljev	10,186.435	7,077.682	10,499.797	17,285.747	14,407.782
4. Kratk.posl.obvez.na podlagi predujmov	327.301	62.808	53.929	26.770	32.514
5. Druge kratk.posl.obveznosti	1,624.699	1,614.793	701.241	1,029.035	996.497
D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	255.201	255.373	299.880	1,400.348	2,228.017
Zabilančne obveznosti	17,420.757	25,998.407	22,165.064	32,640.779	45,812.524

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	2011	2012	2013	2014	2015
1. Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	64,339.474	72,335.513	59,639.099	91,112.653	95,314.484
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-4,500.797	56.898	-2,189.080	-369.520	-1,809.678
3. Usredstveni lastni proizvodi in storitve	505	438.537	0	374.798	39.828
4. Drugi poslovni prihodki	110.555	759.251	541.832	569.097	603.069
5. Stroški blaga, materiala in storitev	49,378.044	63,766.265	46,520.448	76,435.403	77,795.708
a) Nabavna vredn.prodanih blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	9,201.970	11,708.352	15,324.378	19,429.277	15,883.403
b) Stroški storitev	40,176.074	52,057.913	31,196.070	57,006.126	61,912.305
6. Stroški dela	6,494.958	5,485.758	7,022.495	8,337.945	7,601.832
a) Stroški plač	4,727.072	3,939.140	5,063.999	6,062.033	5,630.772
b) Stroški socialnih zavarovanj	797.262	644.546	813.259	974.427	825.954
c) Drugi stroški dela	970.624	902.072	1,145.237	1,301.485	1,145.106
7. Odpisi vrednosti	2,620.466	2,302.048	1,771.400	2,187.528	3,485.158
a) Amortizacija	1,647.114	1,694.520	1,405.039	1,286.939	1,252.088
b) Prev.posl.odh.pri neop.sr.in opred.osn.sred.	22.161	2.901	3.153	135.279	1,724.568
c) Prev.posl.odh.pr obratnih sredstvih	951.191	604.627	363.208	765.310	508.502
8. Drugi poslovni odhodki	375.308	349.575	446.927	466.947	843.219
9. Finančni prihodki iz deležev	21	0	1.035	0	0
c) Finan. prih. iz deležev v drugih družbah	21	0	1.035	0	0
10. Finančni prihodki iz danih posojil	222.532	146.258	79.489	82.661	77.346
a) Finan. prih.iz posojil, danih družb.v skupini	90.018	90.000	56.658	32.254	29.810
b) Finan. prih.iz posojil, danih drugim	132.514	56.258	22.831	50.407	47.536
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	178.686	52.581	42.372	5.444	6.672
b) Finan. prih.iz posl. terj. do drugih	178.686	52.581	42.372	5.444	6.672
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odp. fin. naložb	0	120.344	338	0	0
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	1,175.566	1,082.060	918.258	812.826	661.047
a) Fin. odhodki iz posojil, prejetih od družb v skup.	0	0	535	0	0
b) Fin. odhodki iz posojil, prejetih od bank	957.252	961.833	842.855	765.330	636.110
č) Fin. odhodki iz drugih fin.obveznosti	218.314	120.227	74.868	47.496	24.937
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	174.345	109.127	167.495	145.238	107.619
b) Fin. odhodki iz obvez.do dobaviteljev	174.345	109.127	167.495	145.238	107.619

15. Drugi prihodki	62.686	24.085	23.999	292.697	10.175
16. Drugi odhodki	61.238	254.283	85.368	119.348	103.583
17. Davek iz dobička	62.294	193.054	0	162.462	506.785
18. Odloženi davki	-5.196	51.582	16.278	-332.660	-49.021
19. ČISTI DOBIČEK OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	66.247	202.191	1,222.295	3,067.473	3,087.924
20. Spremembe presežka iz prevrednotenja opredmetenih osnovnih sredstev	9,968.947	24.565	-353.754	-167.994	-893.784
21. Druge sestavine vseobsegajočega donosa (presežek iz prevr. zaradi aktuar. preračunov)	0	0	0	0	-372.868
21. Celotni vseobsegajoči donos iz poslovanja	10,035.194	226.756	868.541	2,899.479	1,821.272